National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

B103/C/4/5

National Library
Bibliothèque Nationale
FEB 8 1982
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX
1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 9 (2833) XXXI aastakäik | Teisipäeval, 2. veebruaril 1982 — Tuesday, February 2, 1982 | Üksiknumbri hind 50 senti

Itaalia politsei päästis NATO kindrali

Kas on ees rahvusvaheline terrorilaine ameeriklaste vastu?

WASHINGTON — Ameerika kindral James Lee Dozier, keda Itaalia Punase Brigaadi terroristid pidasid oma peidukohas kinni 42 päeva, vabastati itaalia politsei poolt Paduas, kus nad tungisid sisse ühte korterimajas olevasse korterisse. Terroristi revolver oli suunatud kindralile, et teda viimasel hetkel tappa, aga politseiniku püssipäraga antud hoop vältis surmajuhtumi. Punase Brigaadi grupp, kes oli hõivanud kindral Dozieri oli Itaalia ohtlikum ja efektiivseim oma terroristlike aktsioonidega viimasel kümnel aastal. Nende eesmärgiks on olnud anarhia ja kartuse tekitamine.

Kartuse ja hirmu tekitamisega taheti valmistada pinda, millele järgnenuks kommunistide võimu ülevõtmine kodusõajaga. Sellejuures on iseloomustav, et Itaalia kommunistlik partei on olnud esimene, kes on eitanud oma sidemeid Punase Brigaadiga. Viimase tosina aastate jooksul on röövitud, mõrvatud ja tehtud pangaröövimisi oma operatsioonide finantseerimiseks. Nende tähelepanuväärseim operatsioon oli Itaalia peaministri Aldo Moro hõivamine ja mõrvamine 1978, kelle laip oli pandud ühte parkeeritud auto pakiruumi 9. mail 1978 Roomas. USA kindrali hõivamisega olid Punase Brigaadi juhid lootnud võita endale laialtlevinud rahuliikumise toetust ja poolehoidu.

Kindral J. L. Dozier, kelle Itaalia politseinikud vabastasid, on Nato Lõuna-Euroopa maajõudude ülemjuhatuse peakorteris Itaalia kindrali Aldo de Garlini üks abilistest.

Ülemjuhatuse alla kuulub Itaalia, Kreeka, Lääne-Saksamaa ja Türgiste liitunute üksused, lisaks ameeriklasile, kes omakorda kuuluvad Napolis asuva Liitunute Sõjajõudude Lõuna-Euroopa ülemjuhatuse alla,

kus ülemaks on USA admiral William Crowe. Dozier ülendati ühetähe-kindraliks 1979. a. novembris.

Edukas kindral Dozieri päästmine Punase Brigaadi terroristide küüsist on tõstnud Itaalia politsei moraali, mis tavaliselt on olnud tähelepanuväärselt madal ja tihti isegi töötanud koos organiseeritud kuritegevusega. Eriti hinnatud on antiterroristliku politsei julge ja kiire aktsioon, mis nõudis ainult 90 sekundit. USA saadik Maxwell Raleb kiitis Itaalia politseid, öeldes et kogu Itaalia võib olla uhke nende üle.

Viis terroristi, kaks naist ja kolm meest arreteeriti ruumis, kus Dozieri oli arvatavasti peetud hõivamisest saadik. 50-aastane kindral, kuigi nõrk ja habemesse kasvanud, oli siiski hea tervise juures.

Arvukate mõrvatute puhul on Dozier ainus, kes on politsei poolt elusana kätte saadud. Jääanuks politsei mõne sekundi võrra hiljaks, järgnenuks ka Dozier eelmistele.

Politsei sissetungil üks terroristidest hoidis laskevalmis sumbutajaga revolvrit Dozierile suunatuna, kes lamas kinniseotud silmadega ja ahelais kätega telgis teises ruumis.

Dozier ütles, et sel momendil ta arvas juba, et see on ta viimseks minutiks, aga vabana hindas ta jälle päikse nägemise võimalust ja kuulumist maailma inimeste juurde.

Üks arreteerituist, 26-aastane Antonio Savasta oli tähtis sidemees Punase Brigaadi ja Palestiina Liibanonis asuva grupi vahel.

Mõnelt poolt on arvatud, et Itaalia Punasele Brigaadile osaks saanud tagasilöök võib põhjustada üldise rahvusvahelise terrorilaine ameeriklaste vastu.

Veronas, kus kindral Dozier hõivati, on ühest allikast kuuldud, et politsei juhtis sellesse Paduas asuvasse korterisse üks politsei poolt arreteeritud narkootik, kuid politsei ole seda informatsiooni kinnitanud.

Teatriloomingust huvitatuid möödunud sügisel Jõekääru lastesuvekodus peetud Looming '81 puhul. Pildil esireas vasakult Mark Teose, Riina Reinik, Rahel Olbrei, Valli Voitk, Mare Westerblom, Mall Puhm, Juta Silmberg, Anne Liis Tüll ja Rudolf Lipp; teises reas Taavo Virkhaus, Rita Sui, Heily Niidas, Karin Kannel, Arvo Kuld, Jüri Silmber, Urve Auksi ja Peeter Märtin. Foto: Westerblom

Uusi rahutusi Poolas

VARSSAV — Gdanski tänavail pandi maksma liikumiskeeld ehast koiduni pärast möödunud pühapäeval toimunud rahutusi. Rahutuse kestel sai 8 politseinikku ja 5 tsiviilisikut vigastada, kuna üle 200 arreteeriti. Rahutus on suurem pärast sõjaseisukorra maksma panekut. Samal ajal katkestati eraisikutel telefoniühendus. Poola raadios süüdistati rahutuse organiseerijaid, et nad on kasutanud ära viimasel ajal lõdvestatud sõjaseisukorda. Raadio teatel algas rahutus, kui noored kutsusid mööduvaid töölisi kaasa demonstratsiooniks mitmekordseks tõstetud toiduainete ja muu kauba hindade pärast.

Tshehhi kuld antakse tagasi

PRAHA — Tshehhoslovakkia, Inglise ja USA ametivõimud nõustusid Tshehhoslovakkiale tagasi andma 20 tonni kulda, mis koosneb kuldmüntidest ja kullakangidest, mille saksa väeosad varastasid Tshehhoslovakkiast sõja ajal. Kuigi kindlat üldväärtust sellele pole antud, hinnatakse seda praeguse hinna kohaselt 250 miljonile dollarile. Sama kokkuleppe alusel Tshehhoslovakkia maksab inglise ja USA kodanikele ning ettevõtetele, kes kaotasid oma varanduse kommunistide võimule tulekul 1948, 130 miljonit dollarit. Selle alla kuulub umbes 2800 üksikisikut ja natsionaliseeritud Tshehhoslovakkia ettevõtet.

USA suurendab abi El Salvadorile

WASHINGTON — President Ronald Reagan on astunud samme, et Kongress annaks pidevalt abi El Salvadorile. USA mõtleb suurendada nii sõjalist kui ka majanduslikku abi, milleks põhjuse andis möödunud nädalal suurem Kuubast ja Nikaraaguast tuge saanud atakk El Salvadori peamise lennuväe baasi vastu Ilopangos, kus rohke arv lennukeid hävitati. Washingtonis asuv inimõiguste eest võitlev grupp on vandunud, et nad lähevad kasvõi kohtusse lõpetamaks USA relvade voolu El Salvadorisse, pidades seda üheks kodusõja põhjustajaks.

Solidaarsus Afganistaniga:

Rootsi eestlanna külastas Afganistani vabadusvõitlejaid

STOKHOLM (EPL) — Rootsis korraldatakse solidaarsusnädal Afganistaniga Afganistani-tribunali komitee poolt. Komitee korraldas teatavasti kevadel Afganistani-tribunali Stokholmis, kus esitati palju tõendeid selle kohta, kuidas N. Liit on rikkunud rahvusvahelisi seadusi.

Tribunalil esinesid ka mitmed gerilja-gruppide esindajad, kes jutustasid N. Liidu repressioonist Afganistanis. Muuseas näidati „mänguasju", mis lennukitelt alla visatakse ja laste mängu ajal lõhkevad.

Solidaarsusnädal on järgmine suur üritus tribunali-komitee kavas. Hiljuti käis rootslaste delegatsioon Afganistanis geriljagruppe kohtamas.

Delegatsiooni kuulus ka noor eestlanna Lena Poolma, kes sellest hiljem on kirjutanud Svenska Dagbladetis ja mujal.

Ta jutustab tribunali-komitee informatsioonilehes muuseas:

— Elu läheb edasi. Haritakse põldu, peetakse kitsi, kuivatatakse sõnnikut (põletamiseks) ja hoolitsetakse laste eest.

Lena käis Afganistanis koos inglise ajakirjanikuga.

Nad läksid ühe geriljagrupiga Pakistanist Afganistani.

Liikuda tuli päeviti, ent pidevalt valmis olles end varjama venelaste helikopterite eest.

Metallesemed tulid katta, sest helikopteritest on võimalik metallidetektoritega selliseid esemeid ja nende kandjaid avastada.

—Mujahedin-gerilja, afgaani sissiliikumine, soovis eelkõige relvi, millega võimalduks alla tulistada vene helikoptereid. Need on geril ja suurimaks probleemiks. Kõikjal päriti, kas me neid saame abistada relvadega. Konvoidest saavat nad jagu, raskem on aga toime tulla helikopteritega . . .

Meditsiiniline olukord Afganistanis on väga raske — pole saada isegi peavalutablette:

— Seal pole mingeid abinõusid tuberkuloosi ja kõhuhaiguste vastu. Pisihaavadest võib kergesti tulla raske infektsioon.

Haavu on desinfektsioonivahendite puudusel raske puhastada.

Kui geriljasõdurid vigastada said, tuli nad toimetada Peshavari. Teekond on aga pikk ja paljud surid juba teel . . .

— Naised polnud sugugi nii maha surutud nagu monikord läänes räägitakse. Nad käitusid vabalt, tulid teretama ja hoolitsesid meie eest, arutasid poliitikat — nad olid väga vabameelsed.

16. jaanuaril toimus Stokholmis üleriigiline nn. riigimarss Afganistani toetuseks. Inimesed tulid mitmelt poolt Rootsist bussidega Stokholmi. Marsiks koguneti Kungsträdgårdenis. Marsil kõneles kirjanik Sven Lindqvist.

Pühapäeval, 17. jaanuaril toimus seminar Medborgarhusetis. Seal esinesid Lena Poolma, Andres Sundelin ja mitu teist isikut.

Looming '81 sai jõulukingiks 15.000 dollarit

Järgmised loomingupäevad kavatsetakse korraldada 1983. aastal

Möödunud aastal oli üheks elevust tekitavaks kultuurisündmuseks LOOMING '81 nimeline üritus, kus oli tähelepanu suunatud igasugustele vaimsetele loomingualadele, mida koos harrastasid nii noored kui ka vanemad. Kogu organiseerimistööd juhtis ja kandis Mall Puhm. Nüüd tuli ta suure uudisega „Vaba Eestlase" toimetusse jagamaks oma rõõmu, kuna nagu jõulukingituseks oli saabunud Wintariolt lubatud toetus.

Mall Puhm ütleb, et paar päeva enne jõulu saabus Wintariost lubatud $14.000 ja Eesti Sihtkapital Kanadas poolt $1000. Saadud summadega kaetakse sündmuse korraldamisega ühenduses olnud kulud, kuid E. Sihtkapitali toetus pannakse panka hoiule algkapitaliks järgmisteks loomingupäevadeks.

Millal järgmised loomingupäevad võiksid toimuda, selle kohta arvab ta, et tõenäoliselt 1983. aastal, olles ettevalmistuseks ESTO-84-le. Mall Puhm lisab siiski iseloomustavat neile päevile, et kui möödunud aastased loomingupäevad olid peamiselt isikliku kultuuriharrastuse arendamiseks,

siis LOOMING '83 on mõeldud ühiskondliku kultuuri teenimiseks ja arendamiseks Välis-Eestis,

See on suur toetussumma ja M. Puhm on rõõmus, et see lahendas kõik majanduslikud mured. On võimalik ka Jõekääru lastesuvekodule, mille maa-ala ja ruume kasutati, anda toetuseks $2000 türina. Ka kirjastatakse kevadel loomingupäevi kokkuvõttev teos, mille juures juba sügisest peale on töötanud toimetuse kolleegium raamatukoguhoidja Lilian Puusti juhtimisel.

Mall Puhm märgib, et Lilian Puust oli ka Wintario toetuse saamisel peaosaline, kuid arvepidamisega aitas kaasa Ilo Puhm. Toetuse saamisel oli käendajaks EKN Laas Leivatiga eesotsas, kuna soovituskirjad kirjutasid E. V. aupeakonsul Ilmar Heinsoo ja L. Peters T. E. Ühispangast.

Loomingupäevad õnnestusid igati hästi. Juba möödunud sügisel kirjeldati ajalehtedes nende päevade mitmekülgset tegevust, selle juhte ja nõuandjaid.

Mall Puhm tahaks veel nüüdki rõhutada kui abivalmilt kõik oma aega ohverdasid oma kohustusrikaste tööde ja perekondade kõrvalt ürituse igakülgseks õnnestumiseks.

Pealegi polnud sel ajal veel teada, kas oma kulud saadakse kaetud või tuleb korraldajail omalt poolt juurde maksta. Kuid suvepäevade ajal kasvas haruldane koostöövaim, mis vallutas kõik vanuse piirid ja jättis loomingupäevad üheks positiivsemaks elamuseks siinses eesti ühiskonnas.

M. Puhm meenutab sealse elu näiteks, kuivõrd huvitavaks teemaks kujunes Mark Teose poolt laagrile õpetatud Kikilipsu laul. See lööklaul oli olnud möödunud suvel Eestis väga populaarne. Nii siis laulsid eestlased seda kahel pool merd. Laagri lõpuks oli Jõekääru lähedal asuv Uxbridge'i keskus kikilipsudest tühjaks ostetud ja kui pr. Alaveri poolt korraldatud peolauda istuti, Tiina Mitti klaverikontserti kuulati ja hiljem jälgiti Anne Tülli poolt lavastatud ning Valli Voitki poolt tõlgitud näidendit „Neli naist", siis olid kõik kikilipsudega rõivastatud. Naissoolistel võis kikilipsu asemel olla ka sametpael.

M. Puhm ütleb, et suurimaks tänuks pärast laagrit oli kuulda inimeste käest positiivseid hinnanguid ja kuidas see osavõtjate enesetunnet oli tõstnud.

Juba laagri ajal oli märgata, et need, kes alul kavatsesid varem lahkuda, jäid lõpuni või kiirustasid kohe tagasi, kui linnas olid kohused täidetud.

Põhjuseks oli rikkalik kava, kohtumised huvitavate inimestega ja puhkuse veetmine täistoitlustamise ja ööbimisvõimalustega.

Väikseid mälestuskilde on rohkesti, ikka tulevad esile Liina Meriloo ja Erik Teose musitseerimine, Tiina Lipp-Leppiku ettekanne oma tööalast, Valli Naelapea sümbolistlik muinasjutt, Malle-Mai Schusteri tangoklassid puujalgseile, Aita Susi päevaleht, näitlejapaar Lippude professionaalsus inimeste tunnete esiletoomisel, Hans Westerblomi ööpäevased töötunnid pimikus ja Roman Toi laudkonnavestlus, kus tutvustati muusikuid kui inimesi, kui vaid nimetada mõnda neist.

Mall Puhm ütleb lõpuks, et kõikidele, kes sellesse ideesse uskusid ja selle teostamisele kaasa aitasid, suur-suur tänu.

Kuid eriti tahab ta tänada ajalehte Vaba Eestlast ja Valli Voitki, kes nii positiivselt Looming '81 tegevusse suhtusid,

sest neile, kes ei ole Eestis sündinud ja seisavad ühe jalaga Kanadas, teisega Eesti ühiskonnas, on vaja kogenud eestlaste moraalset tuge oma ettevõtetes selleks, et nad mõlema jalaga Kanada ühiskonda ära ei jalutaks.

Eesti Vabariigi 64. aastapäeva tähistamise
KOOSVIIBIMINE
KOOS EESKAVA ja ÕHTUSÖÖGIGA
laupäeval, 20. veebruaril 1982 kell 7 õhtul
Toronto Eesti Maja suures saalis
Baar — Loterii — Tantsuks mängib Gustavsoni orkester

Uuendage „Vaba Eestlase" tellimine 1982 aastaks!

Hoidke elavana Põhja-Ameerika ainuke kaks korda nädalas ilmuv eestikeelne ajaleht — tellige „Vaba Eestlast"

Tellimiskupong lk. 3

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Torontos

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto, Ont. M6J 3M7

TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $45.—, poolaastas $24.— ja veerandaastas $13.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $55.—, poolaastas $29.— ja veerandaastas $15.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.,
135 Tecumseth St., Toronto, Ont. M6J 2H2

Veebruar on Eesti sünni- ja võitlustekuu. Pildil moment viimasest sõjast, kus eestlased on vangistanuo grupi „võitmatuid" punaarmeelasi.

Kommentaarid

Kaua huvipunktiks olnud Soome presidendivalimised on lõpliku otsuse teinud, kui möödund teisipäeval valisid valijamehed 167 häälega Soome presidendiks sotsiaaldemokraadi Mauno Koivisto. Pika valimiste-eelse meeleolude, mõjutuste ja suunata katsumiste tulemusena on Soome tänapäevane poliitiline olukord praegu kõigile selgesti mõistetav. See on toonud inimestesse teatud vabanemistunde. Kartus venelaste nõudmistest ja demokraatliku korra juhtimisele ning suunamisele „abi andmisest" on jäänud siiski tähelepanemata ja soomlased võisid täiesti demokraatliku süsteemi kohaselt omale uue riigijuhi valida.

Soomlased seisavad siiski küsimuse ees, kas pärast veerandsada aastat ühe mehe juhtimisel olnud riigikord, eriti sisepoliitikas, võiks samas laadis jätkuda või on siin muudatusi näha. Üldine arvamine on siiski, et kuigi Koivisto ehk ei ole nii täisvereline poliitikamees kui oli Kekkonen, usutakse ometi, et ta presidendina pole nõrk riigijuhiks. Sellejuures küsitakse nüüd: milline on tema tõeline poliitiline värvus? Presidendivalimised toimusid Soome sinise lipuvärvi all ja Koivisto sotsiaaldemokraatlik alusvärv ei paistnudki läbi. Presidendivalimise lõplikul käigul said kommunistidki oma sõrmed asjasse panna, kuna Koivisto sai puuduvad hääled just neilt.

Tavalisest rohkem huvitab soomlasi ka venelaste reaktsioon, mis aga mitmel korral ilmnes juba enne valimisi ega suuda enam mingeid üllatusi leiutada. Tass rääkis juba valijameeste tulemuste selgumisel, et N. Liit usaldab Koivisto võimet ja tahet jätkata praegust Soome välispoliitikat ja et tema valimisega tugevneb poliitilise liini kontinuiteet.

Enne valimisi nägi Tass Koivistos igasuguseid vastupidiseid ja kahtlusaluseid märke, kuni Ahti Karjalainen oli venelaste lemmikkandidaat. Kui aga see eelvalimistel läbi kukkus, kiirustas Tass kohe oma sõprust tunnistama Koivistole. Tassil oli meeles olnud juhtum Kekkose valimisega, mil Tass avaldas oma vihameelt Kekkose vastu eriti tema sõjaajale järgnevatel aastatel toimunud tegevuse pärast. Nüüd Kreml teab juba ette, et Soome välispoliitikas pole ruumi radikaalseile muudatustele ja neile ei looda ka läänеriikide Soome poliitika vaatlejad.

Koivisto on olnud sadamatööline, kes endale raskustega saavutas hariduse ja omab ka praegu soomlaste usalduse, keda rahvas hindab tõenäoliselt samuti kui Kekkoneni, keda küll kritiseeriti sagedaste Venemaale viivate jahikäikude tõttu, aga lõpuks siiski hinnati ja armastati. Nüüd küsitakse: kas Koivistost tuleb samane mees, ühelt poolt tasakaalukunstnik idaga ja teiselt poolt Soome huvide kaitsja.

★

Maakondlike organisatsioonide Killamängude toimkond tegi möödunud nädalal läinudaastase pidustuse kokkuvõtteid. Sisuline aruanne ja kokkuvõte oli juba varem tehtud, seekord vaadeldi rohkem majanduslikku õnnestumise aspektist. Meenutati veel ränka vihmasadu, mis katkestas mitmeks tunniks tegevuse ja põhjustas ühele osale enneaegse lahkumise, teisele aga, kes polnud veel oma suvilaist peoteekonnale asunud, loobumise.

See olukord tekitas korraldajais muremõtteid, sest suure üritusega oli küllaltki palju majanduslikke kohustusi. Möödunud nädalasel koosolekul esitatud aruannetest selgus, et Killamängud õnnestusid ka majanduslikult, jättes mõnesajadollarilise ülejäägigi.

Maakondlikud organisatsioonid, sooviga kaasaaidata eesti ühiskondlikus elus, annetasid ülejäägi koos suurema summaga esimeste pidustuste ülejäägist ja järgnevate pidustuste tegevuskapitalist Eesti Skaudisõprade Seltsile $1300 „Uudismaa" ostu toetamiseks. $300 annetati Jõekääru lastesuvekodule ja väiksemad summad esinejate gruppidele, kes olid aidanud Killamänge sisustada.

Killamängude toimkond arvestas siinses eesti ühiskonnas praegu aktuaalset skaudilaagri maa-ala ostmise vajadust ja andis oma panuse.

(Järg lk. 3)

Mõttetu „ajudepesemine"

Kommunistlike propagandavõtete rakendamisel omistatakse esmajärgulist tähtsust marksistlike ideede lakkamatule idealiseerimisele, millede serveerimisel tahetakse tõsiolude võltsimisega näidata ja kinnitada kuidas N. Liidus ja teistes kommunistlikkudes riikides on saavutatud inimkonna teenimiseks ja sellele parema tuleviku kindlustmiseks suuri majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi edusamme. Propagandaliste ülesannete teostamiseks ja valede massiliseks levitamiseks ei küsita kuludest ja vahenditest talitades jesuiitliku põhimõtte järele, et otstarb pühendab abinõu. Läänemaailmas nimetatakse seda propagandalist rammimistehnikat tabava nimega „ajudepesemiseks" ning selle ala eksperdid ja psühholoogid on arvamisel, et sellisel inimese mõtlemisviisi mõjutamise tehnikal võib olla ainult siis mõjuvaid tulemusi kui ohvritele ei ole tõde kättesaadav ja nad on antud täielikult kommunistide manipuleerimistehnika meelevalla alla.

Ajudepesemise äraproovitud tehnikat kasutavad N. Liidu ja teiste kommunistlikkude riikide juhid ja propagandategelased mitte ainult oma riigi piirides vaid katsuvad oma valede laviini kõigi käepärast olevate vahendite ja võimalustega eksportida ka teistesse riikidesse. Ei saa salata — sellel osavalt läände ja mahajäänud arenguriikidesse lanseeritud propagandakaubal on paiguti tõhusaid tagajärgi, mida kinnitavad suurte liikmete arvuga kommunistlikud parteid Lääne-Euroopas ja teistel mandritel, eriti aga majanduslikult ja sotsiaalselt mahajäänud riikides Aafrikas ja Kesk-Ameerikas, kus punaste propagandaga vaeseid masse üles köetakse, et neid pärast maksva korra kukutamist kommunistliku diktatuuri alla painutada. Kindlasti oleksid sellise ajudepesemise tulemused palju väiksemad kui läänemaailmas kommunistliku propaganda levitamisele ülikoolides ja vaesemate kihtide hulgas vajalikku tähelepanu omistatakse agentide ja propagandistide kõrvaldamisega ja vajalike sotsiaalsete reformidega.

Ajudepesemise tehnikat üritavad kommunistliku propaganda tegijad kasutada ka välismaal elavate eestlaste ja teiste pagulasgruppide hulgas, kasutades selleks mitmesuguseid võtteid, kõige rohkem siiski kirjalikku mõjutamistehnikat, milleks välismaal elavatele eestlastele saadetakse pidevalt Tallinnas trükitavat kommunistlikku propagandaajalehte „Kodumaad" ning mitmesuguseid broshüüre ja trükiseid, mis tegelevad peamiselt Eestis rakendatud kommunistlikku rezhiimi ülistamisega, ajaloo väänamisega ja võltsimisega ning tõsiolude moonutamisega. Neid saadetakse välja peamiselt eesti keeles, kuid viimasel ajal üsna sagedasti ka inglise keeles, kavatsedes sellega nähtavasti eriti mõjutada meie nooremat generatsiooni, kelledel on inglise keel sageli kodusem kui eesti keel.

Üheks viimaseks sellelaadiliseks saavutuseks on Tallinnast massiliselt välja saadetud 120-leheküljeline propagandabroshüür „Estonia Panoram", mida teose viimasel leheküljel antud andmetel on trükitud 7500 eksemplari. Kuna Eestis vaevalt leidub selle broshüüri lugejaid, siis võib oletada, et kogu see suur tiraazh on saadetud välismaale ja seda katsutakse väliseestlaste hulgas levitada.

Pilk broshüürile näitab, et selle sisu on katsutud kõigiti siluda ja vastava „iluraviga" põhilisi propagandaartikleid maskeerida. Broshüür on rikkalikult varustatud piltidega ja seal rääkitakse olümpiast, Tartu linnast, eesti teatritest, eesti lasteraamatutest, kunstnikest, kirjanikest, margikorjamisest, karatest, Pirita kloostrist, laulupidudest ja muust, kuid kõrvuti sellega on seal toodud ka raskekaalulisi propagandaartikleid, milledest kaalukamad on Eestimaa Kommunistliku Partei peasekretäri Karl Vaino kirjutis „Eesti uus elu" ja N. Eesti Ülemnõukogu presiidiumi abiesimehe Meta Vannase artikkel „Rahva võim".

Mõlemad artiklid on ülesehitatud alatutele valedele. Nii näiteks kinnitab Karl Vaino, et eesti revolutsiooniline rahvas valis vabalt 1940. aastal juulis uue parlamendi koosseisu, et eesti rahvas on nõukogude korra all saavutanud tõelise vabaduse ning et nõukogude Eesti on teinud kommunistliku korra all suuri edusamme majanduslikult ja kultuuriliselt. K. Vaino peab vajalikuks järjekordselt üles lugeda kui palju eesti rahvas produtseerib, kuid artiklist ei selgu, miks eesti rahvas seisab toidusabades kui saagid on suured ja produktsioon ületab mitmekordselt iseseisvusaegse produktsiooni.

Meta Vannas shongleerib N. Liidu põhiseadusega ja katsub meelelheitlikult selgeks teha, et nõukogude korra all kuulub võim rahvale, kuna rahvas rakendab riiklikku võimu nõukogudesse valitud rahvaesindajate kaudu. Artikli autor ei räägi loomulikult sellest, et nõndanimetatud nõukogud on ainult konstrueeritud selleks, et käe tõstmisega kommunistliku partei poliitikat heaks kiita — tegelik võim riigis ei kuulu rahvale vaid väikesele kommunistide klikile, kes kramplikult seda valede ja terrorisüsteemi abil isiklikes huvides oma käes hoiab.

Tallinna propagandistid töötavad nähtavasti „üleliidulise" plaani alusel ning ei mõtle sellele, et pagulasgruppide hulgas ei ole sellise propagandaga ega ajude pesemisega midagi peale hakata. Nende võtetega võib tulemusi saavutada raudeesriide taga, kus varjatakse rahva eest läänemaailmas valitsevaid vabadusi, majanduslikku jõukust ja tõelist demokraatlikku korda, samuti on võimalik selle propagandaga mõjutada läänemaailma ja arengumaade pahempoolseid elemente, kes ei tunne praktiliselt kommunistlikes riikides valitsevat terrorisüsteemi, kuid sellise labase ajudepesemisega ja valedega on võimatu peibutada ja võrgutada neid inimesi, kes on elanud varem raudeesriide taga ja naudivad nüüd demokraatlikus maailmas kehtivaid vabadusi. Need inimesed tunnevad elu mõlemat palet ning mõlemate süsteemide erinevaid ja üksteisega teravas vastuolus olevaid külgi ja teevad sellest oma järeldused. Need inimesed oskavad ka õiges suunas kasvatada ja valgustada oma noorsugu ja selgitada neile kommunistliku süsteemi ja propaganda tõelist olemust.

Ajalookell lööb Ida-Euroopa kohal

Ameerika ajakirjanik väidab, et Jaltas ei otsustatud midagi täiesti kindlat

WASHINGTON (Vaba Eestlase kirjasaatjalt) — Sõjaseisukorra kehtestamine Poolas ja sellele järgnenud nõrk ja üksmeelepuuduseta reaktsioon Lääneriikide valitsuste poolt on jällegi tõstatanud tähelepanufookusesse ühe kõige põhilisema küsimuse Euroopa praeguses geopoliitilises olukorras ja Lääneriikide suhetes Moskvaga. Selleks on Euroopa jagunemine kaheks Ida ja Lääne vahel, Jalta konverentsi kokkulepetest ja Teise maailmasõja lõpust saadik. Vaatleme alljärgnevalt USA ajakirjanduses viimasel ajal esitatud mõtteid sellel teemal.

Ühendriikide tuntumaid Nõukogude Liidu eksperte ajakirjanike hulgas, „Washington Post'i" endine Moskva korrespondent Robert G. Kaiser, menuka ja suurt tähelepanu saanud raamatu „Venemaa" (1976) autor, avaldas „Washington Post'is" pikema artikli „Jalta 1945: ajalookell, mis ikkagi veel lööb Ida-Euroopa kohal". Veebruaris 1945, siis kui Teine maailmasõda oli lähenemas oma lõpule ja Nõukogude Liidu armeed tunginud taanduvate sakslaste kannul sügavale Ida- ja Kesk-Euroopasse, kohtusid Roosevelt, Churchill ja Stalin Jalta kuurordilinnas Krimmi poolsaarel. Seitse päeva kestnud tippkonverentsil, millest osa võtsid ka välisministrid ja sõjavägede juhtkonna esindajad, lepiti kokku, mida teha Saksamaaga pärast selle kapituleerumist ning kooskõlastati suhtumine sakslaste alt vabastatud Ida-Euroopa maadesse.

Kuigi Jalta konverents kujunes pärastsõja-aastatel nagu sümboliks Euroopa poolitamisele Lääneriikide ja Moskva mõjusfäärideks, siis juhib Robert Kaiser tähelepanu asjaolule, et midagi täiesti kindlat selles osas Jaltas siiski ei otsustatud.

Jalta konverentsi uurinud ajaloolased nimelt väidavad, et on ebaõiglane ütelda, nagu oleks Ühendriikide president Roosevelt Jaltas jätnud või andnud Ida-Euroopa Moskva meelevalla alla.

Nii näiteks lepiti Poola osas kokku, et seal korraldatakse vabad valimised ning et kuni need valimised aset leiavad, tuleb Nõukogude poolt ametisse pandud provisoorset Poola valitsust täiendada demokraatlike parteide esindajatega.

Poola valitsuse täiendamine leidiski teatavasti aset, eesotsas Londonis asunud Poola pagulasvalitsuse peaministri Stanislaw Mikolajczyki nimetamisega Poola ajutise valitsuse peaministri abiks Varssavis. Kuid nähes, et kommunistidega on koostöö võimatu, põgenes Mikolajvzyk kaks aastat hiljem välismaale ning teised demokraatlikud poliitikud kas kõrvaldati või vaigistati-ning vabadest valimistest ei saanud kunagi asja.

Kuid Tallinna „seltsimehed" nähtavasti ei taha või ei oska tõelist olukorda arvestada. Ja milleks seda tehagi kui propagandasummad ei tule selle tegijate portfellidest vaid tööliste ja kolhoosnike kõhnadest taskutest!

K. A.

Ungari osas lepiti Jaltas Churchilli ettepanekul kokku, et Lääneriikide ja Moskva mõju oleks pärast sõja lõppu enamvähem võrdne, formulatsiooniga 50/50.

Tegelikult kujunesid asjad Ungaris aga nii, et sealses poliitilises korralduses lääneriikide mõju muutus paari aasta jooksul peagu täiesti olematuks.

Ükstapuha, mida ka Jaltas otsustati, praktiliselt määras Ida-Euroopa olukorra siiski asjaolu, et need maad jäid Nõukogude Liidu sõjaväelise võimu alla. Kaiser nendib, et Läänеriigid aktsepteerisid Nõukogude mõjuvõimu Ida-Euroopas, kuna nad soovisid rahu ja kartsid tülikollete tekkimist, mis võiks välja viia sõjani.

Kaiser siiski küsitleb, kas pärast sõja lõppu kujunenud olukord Ida-Euroopas on tegelikult stabiilne.

Ta juhib tähelepanu sellele, et iga tosina aasta tagant on Ida-Euroopas aset leidnud suuremad rahutused, mis on asetanud pinge alla rahvusvahelise poliitika.

Ungari mässu mahasurumiseks 1956. aastal kulus Moskval paar nädalat. 1968. aastal Tshehhoslovakkias aset leidnud liberaliseerumise likvideerimine võttis aega juba kuus kuud. Ning Poolas sai „Solidaarsus" tegutseda kogunisti 16 kuud, enne kui see sõjaseadusega maha suruti.

Kaiseri arvates Ida-Euroopa rahvad ei taha ka tulevikus aktsepteerida seda realiteeti nagu nad oleks permanentselt allutatud Moskvast kontrollitud diktatuurirezhiimidele. See, mis Jaltas kokku lepiti, või see, mida pärast on hakatud kutsuma Jalta konverentsi tulemuseks, ei saa alaliselt edasi kesta, kirjutab Robert Kaiser. Aeg läheb ju edasi, olukorrad muutuvad.

Seejuures aga nendib Kaiser, et aegade muutudes on väga oluline realiteet jäänud püsima. Selleks realiteediks on Nõukogude Liidu veendumus,

et ta vajab endale naabreid, kes ei ohusta Nõukogude Liidu julgeolekut, kusjuures Moskval on küllaldaselt võimu ja sõjaväelist jõudu, et seda oma veendumust kehtestada ja praktiliselt Ida-Euroopas rakendada.

Vaatamata sellele ei ole aga Nõukogude Liit siiski suuteline tagama stabiilsust Ida-Euroopas.

Katsudes viidata võimalikule lahendusele, kuidas üle saada Ida-Euroopa raske olukorra dilemmast, esitab Robert Kaiser ühe tuntuma USA sovetoloogi, Columbia ülikooli poola päritoluga professori Seweryn Bialeri seisukoha. Bialeri arvates peaks Washington katsuma Moskvale selgeks teha, et Läänеriigid mõistavad Nõukogude Liidu vajadust cordon sanitaire järele Ida-Euroopas. Kuid seejuures tuleb toonitada, et Nõukogude strateegilised huvid on üks asi, aga sotsiaalne ja poliitiline olukord Ida-Euroopa maades hoopis teine asi. Moskva ei tohiks vastu seista mõõdukatele muudatustele nendes riikides. Ühiskondlikku ja poliitilist olukorda Ida-Euroopa riikides tuleks lasta liberaliseeruda, ilma et need riigid langeksid välja Moskva mõjusfäärist. Sellisest lahendusest oleks kasu Ida-Euroopa riikide elanikele, pakkudes neile vabamat ja majanduslikult paremat elu, sellest oleks kasu Moskvale, muutes olukorra Ida-Euroopas stabiilseks ja sellest oleks kasu Läänele, kuna Lääs saaks parandada Ida-Euroopa rahvaste elutingimusi ilma konfrontatsiooni astumata Nõukogude Liiduga.

Tegelikult ei ole selline mõttelaad midagi uut. Läänеriikide poliitika on kogu aeg tüürinud sellise lahenduse poole.

Kommunismi tagasirullimisest Ida-Euroopas ei ole enam kaua aega räägitud. Suurt pinget ja plahvatust Ida-Euroopa satelliitmaades kardetakse nii Washingtonis kui Moskvas.

Soomlaste ehitusprobleemid Tallinnas

Venelased on üha laiendamas Tallinnas nii tööstusi kui ka neile kaasuvaid muid ehitusi. Nii on ehitamisel Silikaadi vabrikule Nõmme lähistel terashall. Ehitajateks on soomlased. Soome ehitusfirma saadab raudteel üle Viiburi ja Leningradi Tallinna kogu ehituse täiskomplekti, mis siis Tallinnas kokku monteeritakse soomlaste juhtimisel.

Saadetisel on kaasas kõik, ka viimane vajalik kruvi ja isegi tööriistad, milledest N. Venes ja tema kolooniates on alati puudus.

Mida teatavad aga Tallinnas töötavad soomlased. Nad ütlevad, et reisil kaovad kaasasolevad tööriistad kohe, kui rong ületab Soome-Vene piiri ja jõuab Viiburisse.

Sealt edasi kaob igas peatuses midagi, nii et kui saadetis kord ehitusplatsile jõuab, on paras hulk kallist kraami kadunud.

Ehitajad vaadaku ja nuputagu ise mismoodi nad hoone kokku saavad monteerida.

mentaarid

uvipunktiks olnud Soome ivalimised on lõpliku ot- d, kui möödund teisipäe- d valijamehed 167 hääle- presidendiks sotsiaalde- Mauno Koivisto. Pika eelse meeleolude, mõju- suunata katsumiste tule- on Soome tänapäevane olukord praegu kõigile mõistetav. See on toonud se teatud vabanemistunde. venelaste nõudmistest ja etliku korra juhtimisele namisele „abi andmisest" d siiski tähelepanemata ja d võisid täiesti demo- süsteemi kohaselt omale juhi valida.

ased seisavad siiski küsi- s, kas pärast veerandsada he mehe juhtimisel olnud , eriti sisepoliitikas, võiks adis jätkuda või on siin si näha. Üldine arvamine , et kuigi Koivisto ehk ei täisvereline poliitikamees Kekkonen, usutakse ometi, sidendina pole nõrk riigi- Sellejuures küsitakse nüüd: on tema tõeline poliitiline Presidendivalimised toimu- ne sinise lipuvärvi all ja sotsiaaldemokraatlik alus- aistnudki läbi. Presidendi- lõplikul käigul said kom- lki oma sõrmed asjasse una Koivisto sai puuduvad ust neilt.

isest rohkem huvitab ka venelaste reaktsioon, mitmel korral ilmnes juba limisi ega suuda enam min- atusi leiutada. Tass rääkis lijameeste tulemuste selgu- t N. Liit usaldab Koivisto ja tahet jätkata praegust välispoliitikat ja et tema va- tugevneb poliitilise liini iteet.

valimisi nägi Tass Koivis- suguseid vastupidiseid ja luseid märke, kuni Ahti inen oli venelaste lemmik- at. Kui aga see eelvalimis- kukkus, kiirustas Tass ko- a sõprust tunnistama Koi- Tassil oli meeles olnud Kekkose valimisega, mil aldas oma vihameelt Kek- stu eriti tema sõjaajale järg- aastatel toimunud tegevuse Nüüd Kreml teab juba et- Soome välispoliitikas pole adikaalseile muudatustele ja looda ka lääneriikide Soo- litika vaatlejad.

isto on olnud sadamatööli- endale raskustega saavutas e ja omab ka praegu te usalduse, keda rahvas tõenäoliselt samuti kui eni, keda küll kritiseeriti te Venemaale viivate jahi- tõttu, aga lõpuks siiski ja armastati. Nüüd küsi- kas Koivistost tuleb samane helt poolt tasakaalukunstnik a teiselt poolt Soome huvi- sja.

★

kondlike organisatsioonide ängude toimkond tegi möö- nädalal läinudaastase pidus- okkuvõtteid. Sisuline aruan- kokkuvõte oli juba varem seekord vaadeldi rohkem usliku õnnestumise aspek- eenutati veel ränka vihma- mis katkestas mitmeks tun- egevuse ja põhjustas ühele enneaegse lahkumise, teisele es polnud veel oma suvilaist konnale asunud, loobumise. olukord tekitas korraldajais õtteid, sest suure üritusega ilaltki palju majanduslikke usi. Möödunud nädalalisel ekul esitatud aruannetest sel- Killamängud õnnestusid ka uslikult, jättes mõnesaja- lise ülejäägigi.

kondlikud organisatsioonid, a kaasaaidata eesti ühiskond- elus, annetasid ülejäägi koos na summaga esimeste pidus- ülejäägist ja järgnevate pi- te tegevuskapitalist Eesti isõprade Seltsile $1300 „Uu- a" ostu toetamiseks. $300 ati Jõekääru lastesuvekodule iksemad summad esinejate idele, kes olid aidanud Killa- e sisustada.

lamängude toimkond arvestas s eesti ühiskonnas praegu ak- et skaudilaagri maa-ala ost- vajadust ja andis oma panuse.

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

6. ja 7. veebr.
dr. R. Pahapill, tel. 921-7777

13. ja 14. veebr.
dr. H. Tari, tel. 922-3824

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Jaanuari keskpaiku avati noorte kirjanditevõistlusele sisse saadetud tööd. Pildil zhürii tegevuses, vasakult T.E.S. Täienduskooli juhataja H. Ründva, kooli asjaajaja Leida Marley, T.E. Keskkooli juhataja E. Marten ja Hella Leivat. Foto: Vaba Eestlane

Balti Õhtu kava kinnitati

Kunstinäitust organiseerib Stella Kerson, raamatunäitust dr. A. Aruja

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatuse koosolekul möödunud nädalal kinnitati Ottawas 24. veebruaril korraldatava X Balti Õhtu kava. Vastavalt Balti Õhtute X juubeliaastale on seekordne Balti Õhtu ühendatud mitme üritusega. Korraldatakse kolme balti rahva kunstinäitus Kanada Keskarhiivi ruumis 15. veebruarist kuni 13. märtsini, raamatu- ja marginäitus Ottawa linnaraamatukogu ruumis 15. veebruarist 15. märtsini ja balti rahvuskultuurilise pärandi näitus Ottawa ülikooli ruumis 15. veebruarist 15. märtsini. Materjalid nende näituste jaoks on juba kokku pandud või koostamisel.

X Balti Õhtu korraldamise juhtimine lasub tänavu leedulastel, kes presideerivad Balti Liidus. Ottawas juhib ettevalmistustööd Leedu Ühiskonna esindaja J.V. Danys koostöös EKN abiesimehe W. Pentiga ja Läti Liidu esindaja dr. E. Parupsiga. Kõrgemaks külaliseks X Balti Õhtul on kindralkuberner Edward Schreyer, kes esineb tervitussõnavõtuga. Päevakohase kõne peab Balti Liidu esimees adv. Joana Kuras. Õhtu kavalises osas esineb eestlaste poolt pianist Armas Maiste Montrealist, lätlaste poolt viiulikunstnik Rasma Lielemane ja leedulaste poolt sopran Gina Capkas ja tenor Rimas Strimaitis.

Näituste osas on suuremaid ettevalmistustöid nõudnud kunstinäituse korraldamine.

Eestlaste osas korraldab näituse väljapanekut EKN rahvuskultuuri komisjon Stella Kersoni juhatusel koostöös Eesti Kunstide Keskusega.

Iga rahvuse kohta võib väljapanekuid olla 10 kunstnikult, igaüks ühe tööga. Raamatunäituse osas on väljapandavad eesti autorite ingliskeelsed tööd ja Eesti ning eestlaste tegevuse kohta käiv ingliskeelne kirjandus dr. E. Aruja kogudest. Väljapandavate teoste autorid peavad olema kas Kanadast või väljaanded trükitud Kanadas. Marginäituse väljapanekute eest hoolitseb Eesti Filatelistide Klubi.

Esimees L. Leivat informeeris koosolekul viimastel kuudel peetud ikestatud rahvaste esindajate koosolekutest, kus koos Poola Solidaarsuse liikumise esindajatega kavandati toetusaktsioone Poola Solidaarsuse liikumisele. Rahvusgrupide esindused võtsid osa poolakate toetuseks Toronto Raekoja ees korraldatud demonstratsioonist ja praegu on käigus tuhandete allkirjade kogumine Kanada valitsusele saadetavale petitsioonile, et Kanada valitsus annaks tugevamat toetust Solidaarsuse liikumisele. New York Times'is avaldati 3. jaanuaril 11 kommunismivastase rahvusgrupi deklaratsioon nende solidaarsusest Poola Solidaarsuse liikumisele. Praegu on selgitamisel kokkusaamine peaminister P.E. Trudeau'ga, missugusest kokkusaamisest võtaksid peale poolakate osa ka teiste ikestatud rahvaste esindajad.

Eestikeelne lendlehetekst Afganistanis

Nagu Eesti Päevaleht on varem teatanud, levitatakse geriljade poolt Afganistanis eesti-, läti- ja leedukeelseid lendlehti, mis on mõeldud balti söduritele N. Liidu okupatsiooniarmees. Anname nüüd edasi lendlehtede teksti:

— Nõukogude imperialism surub maha ja tapab afganistani rahvast. Mõelge sellele, et afgaanid tahavad nagu ka eestlased, lätlased ja leedulased rahus omal maal elada, ilma vene võimuta.

— Ärge toetage N. Liidu imperialistlikku poliitikat! Aidake afganistani rahvast! Ärge tulistage afgaane! Ärge rikkuge nende põlde ja kodusid! Unustage relvi ja laskemoona afgaanidele kättesaadavatesse paikadesse. Nii saate kord kuulda, et vabaduse tund Eestile, Lätile ja Leedule läheneb kiiresti, samuti nagu ka afgaanidele, poolakatele ja teistele ikestatud rahvastele. Iga eestlase elu on vaja vabas Eestis.

— Afganistan afgaanidele — Baltikum baltlastele!

Suri Eesti Diviisi ajaloo koostaja

GEISLINGEN (VES) — Kasselis suri 21. dets. südamerabandusse Rudolf von Keiz. Ta oli 65 a. vana. Kadunu oli sõja viimastel kuudel kol. A. Rebase adjudandiks. Viimase nelja aasta jooksul kogus ta materjale Eesti Diviisi saksakeelse ajaloo jaoks.

Teine ajaloo koostaja — Eesti Diviisi viimane ülem kindral Maack — on ligi 90 a. vana, mistõttu ajalooraamatu koostamine on jäänud pooleli. Vastavalt kadunu testamendile saadab R. v. Keitzi lesk kõik kogutud eestikeelsed materjalid Eesti Sõjainvaliidide Koondise esimehele Arnold Kokale. Viimane lähetab need Diviisi eestikeelse ajaloo koostamise instantsidele.

Ülikoolide lõpetajaid

Marylandi ülikooli lõpetas magistrikraadiga muusika ajaloo alal Kersti Helen Tannberg. Lõpetaja magistritöö oli kirjutatud teemal „Singing ourselves free: Choral Music in Estonian History and Performance Traditions". Seekordne magistrikraad oli Kersti Helen Tannbergil teine. Esimese saavutas ta lõpetades Columbia ülikooli New Yorgis raamatukogunduse alal. Magister Kersti H. Tannberg töötab Wheaton kolledzhi raamatukogu kunsti- ja muusikaosakonna juhatajane Nortonis, Mass.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Nad tegid seda erilise heameelega, kuna Killamängud olid möödunud aastal olnud noorte pidustus, kes andsid sellele noorusvärske sisu.

Killamängudel on olnud vastuseisjaid ja isegi hukkamõistjaid. Praegu enam nagu ei mäletagi, miks just. Maakonnad lähevad kaasa ESTO-84 maakondliku päeva sisustamisega, — ja mis oleks igale huvitavam kui ühineda kodumaakonna rahvaga ühise eesti rahva moodustamiseks.

HA

Killamängude tulust $1300 „Uudismaa" ostuks

Maakondlik päev ESTO-84 pidustuste nädalasse

Möödunud neljapäeval toimus Eesti Maja klubiruumis Killamängud '81 üldkoosolek, millest kuni paarkümmend maakondlike organisatsioonide esindajat osa võtsid. Arutati möödunud Killamängude majandusaruannet ja tulevikuplaane, eriti seoses ESTO-84-ga, mis puhul kohal viibis ka ESTO-84 peakomitee esimees T. Metsala.

Koosoleku avas viimaste Killamängude peakillavanem J. Vihma, selgitades põhjusi miks koosolek oli kokku kutsutud ja tänas veel kõiki kaasaaitajaid. Ta tänas ka usalduse eest, et teda peavanemaks valiti ja meenutas möödunud sündmuse organiseerimist kui sõbralikku koostöövormi maakondade vahel, rõhutades kuivõrd maakondade tegevus on põhjendatud. Praegu on iga eesti üritus meile tähtis rahvusliku tegevuse elustamisel ja kuna maakondlik tegevus on laiemat huvi äratanud, selletõttu tuleb ka maakondlike organisatsioonide vahelist sõprust edasi arendada.

Peale avasõna valiti koosoleku juhatajaks E. Aleve, kuna protokollis tavakohaselt toimkonna sekretär L. Pihlberg.

Killamängude majandusjuht L. Puurits esitas Killamängud '81 majandusaruande,

kus sissetulekute poolel oli $10.773.99 ja väljaminekuid $10.262.61, jättes $511.38 suuruse ülejäägi.

Raha oli pangas ka esimestest Killamängudest, andes kokku tegevuskapitaliks $4161.18.

Revisjonikomisjoni protokolli luges ette J. Ramjalg soovitusega, et sellest rahast anda suurem summa Eesti Skaudisõprade Seltsile „Uudismaa" ostmiseks ja väiksem osa Jõekääru lastesuvekodule. Majandusjuht L. Puurits märkis aruande täienduseks, et korraldajad on ilmastiku olusid arvestades õnnelikud, et üritusele ei tulnud juurde maksta.

Annetuste määramisel tekkis mitmeid mõtteid ja ettepankuid,

kuna kõigepealt tuli kindlaks määrata selle summa suurus, mis on vajalik järgmise pidustuse tegevuskapitaliks.

Ühelt poolt leiti, et pole mõtet hoida nii suurt summat pangas kui eesti organisatsioonid seda praegu vajavad. Pärast mitmeid arvamusi otsustati $2000 jätta Killamängude põhiarvele ja ülejäänud summa jagada annetusteks.

E. Aleve tutvustas koosolijaid lähemalt „Uudismaa" projektiga, mis läheb maksma $20.000 ja millest esimene pool tuleb maksta juba 23. veebruariks. Siiani on 60 skaudijuhti lubanud igaüks $100, lisaks Eesti Sihtkapital Kanadas ja mõned üksikisikud.

Arutluse juures tõstatas Anne Tüll üles ka Killamängudest osavõtvate noortegruppidele mingisuguse sümboolse tasu maksmise. Mõningate sõnavõttude järele lepiti kokku,

et „Kungla" rahvatantsijad, skautide ja rahvapillimeeste orkestrid, „Ritmika" võimlejad, „Jaaniku" ansambel saavad igaüks $100, kuna Jõekääru lastesuvekodule antakse $300; ülejäänud $1300 aga annetatakse E. Skaudisõprade Seltsile „Uudismaa" ostuks.

Esimees J. Vihma selgitas järgmise punkti, osavõtt ESTO-84, päevakorda võtmise põhjusist. Järgmised Killamängud satuvad ESTO-84 aastale. Kuna paljud maakonnad tahavad ESTO ajal korraldada oma kokkutulekuid mitmesugustel eriaegadel, siis tekkis mõte, kas ei võiks need maakonnad teha oma kokkutulekud ühel päeval ühisüritusena.

Seda mõtet käsitles vaatlejana kohalviibiv ESTO-84 peatoimkonna esimees T. Metsala, kes märkis, et see idee muutub aina huvitavamaks. ESTO põhimõte on eestlasi koondada ja maakondlikud üritused mahuks ESTO kavasse, see on uus idee seniste kõrval. Seni on olnud maakondlikud kokkutulekud koordineerimata. ESTO-84 kondikava on koos eesmärgiga, et see avaldaks mõju väljaspoole meie ühiskonda.

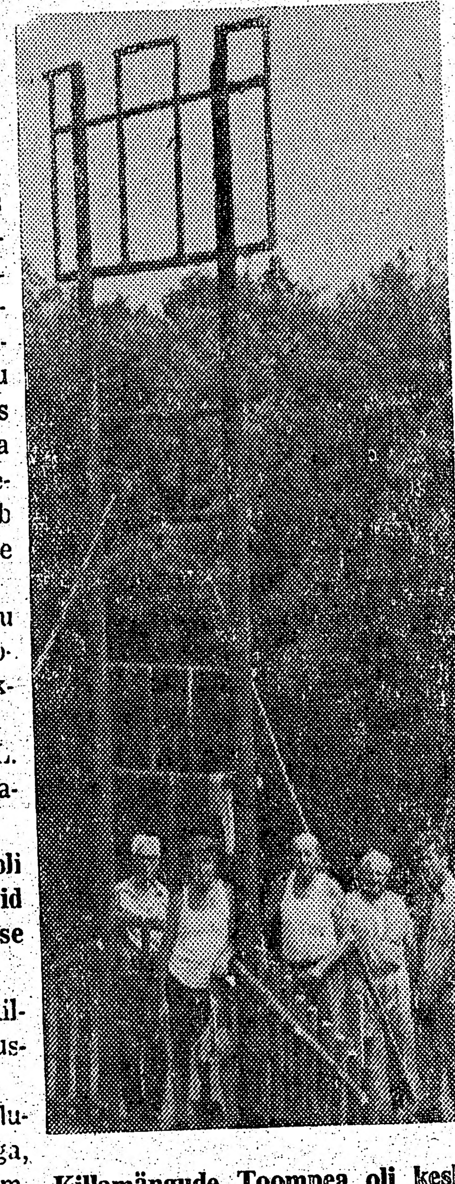

Killamängude Toompea oli keskpunktiks pidustuste väljakul.

Võib-olla saame ühe päeva kuulutada maakondade päevaks, mida oleks väga lihtne läbi viia ja kuhu inimesed meeleldi kokku tuleksid.

Uues hoones, mis on reserveeritud ESTO-84-le, on võimalus kuni 26 ruumi saada, igas ruumis erimaakondlikke kokkutulekuid korraldada, millele järgneks õhtune ühine pidu. See sobiks nädala alguses ja samal õhtul ei oleks ühtki teist pidu. Maakondlike organisatsioonide pidu oleks äärmiselt populaarne ja ilma majandusliku riskita.

T. Metsala andis ülevaate võimalikest ruumidest ESTO pidustuste asukohal ja seni tehtud reservatsioonidest. Lõpuks leiti, et maakondade päevaks on sobiv teisipäev, 10. juuli 1984. Hääletamisel otsustati maakondade osavõtt ESTO-84-st ja valiti ka märgitud päev, kuid päeva nimetus jäi esialgul veel täpsemalt määritlemata.

Killamängude peatoimkonnale tegid Pärnumaa esindajad ettepaneku korraldada maakondade poolt Eesti Majale tuluõhtu eesmärgiga pidu. Kõne all oli sügisene oktoobri algus, aga arvati, et päeva võib kohaldada mõne maakonna poolt juba varem reserveeritud ajale.

Peoõhtuga tahetakse näidata, et maakondlikud organisatsioonid pole ainult oma huvidega, vaid toetavad eesti ühiskonda ja eriti Eesti Maja,

eesti rahva kultuurikollet. Esialgul jäid ajaline kui ka sisuline külg lähema paari kuu jooksul täpsustamiseks.

Mõningat arutlemist kulus ka praeguse juhatuse töö lõpetamisele ja uue juhatuse moodustamisele, kuna Killamängude juhatuse volitused kehtivad Killamängudest Killamängudeni. ESTO-84 ees on vaja uut esimeest ja uut juhtkonda, kes juba aegsasti alustaks eeltöödega, kes töötaks koos ESTO peatoimkonnaga. Uude juhatusse annab iga maakond ühe esindaja, kellest esimees valitakse. Kuid need küsimused koos sügisese maakondliku sõpruspeo kavadega tulevad lahendamisele järgmisel koosolekul.

Skautide orkester Enn Kiilaspea juhatusel andis hoogsa alguse Killamängudele.

Euroopa Ühisturu maades 10,3 miljonit töötut

BRÜSSEL — Euroopa ühisturumaade töötute arv ületas 10 miljoni piiri möödunud aastal. Üldine töötute arv oli peagu 10,3 miljonit selles kümne rahvuse ühises majandusblokis, mis on 9% nende riikide tööliste üldarvust.

Kolimine
•
J. KRULL
•
Wilcox Lake Sauna
PEREKONNA SAUN
464 Sunset Beach Rd., P.O. Box 460
Oak Ridge, Ontario L0G 1P0
•
Tel. 773-0497

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$45.—	$55.—
Poolaastas	$24.—	$29.—
Veerandaastas	$13.—	$15.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$49.—	+ $39.—	$44.—
poolaastas	$26.—	+ $19.50	$22.—
veerandaastas	$14.—	+ $ 9.25	$11.—

LENNUPOSTIGA aastas $49.—, poolaastas $26 ja veerandaastas $14.— + SAATEKULU — aastas $66.—., poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19........ Tellimise katteks lisan $.......... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....
Aadress ....
....
....

ARMAST ABIKAASAT, ISA, VANAISA JA ÄIA

MATI VAHER'it

sündinud 2. novembril 1906 Otepääl

surnud 29. jaanuaril 1982 Torontos

mälestavad leinas

abikaasa HERTA
tütar MERIKE
ANDRES
MATI
GEORGE
ÕDE perega ja sugulased Eestis

Lahkus endine koolide inspektor

Chem. AUGUST KAALEP

Sündinud 6. jaanuaril 1891
Surnud 8. oktoobril 1981 Tartus

Mälestab

ÜLIÕPILASSELTS LIIVIKA

Varises manalasse kaasvõitleja

MATI VAHER

Mälestab kurbuses

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

VARALAHKUNUD KALLIST ISA

BORIS PAAS'i

sündinud 10. aprillil 1929 Haapsalus
surnud 28. jaanuaril 1982 Torontos

mälestavad kurbuses

HELI abikaasaga
MATI abikaasaga

„Sa oled võidu saanud
ja jõudnud rahusse!"

Armast koguduseliiget

LAINE PIKEVICIUS't

mälestab

T. E. BAPTISTI KOGUDUS

ARMAST ONUPOEGA JA SUGULAST

BORIS PAAS'i

mälestavad kurbuses

FRANZ ja LYDIA
ROMAN ja LEIDA
JÜRI
JAANUS, REET ja KARIN
TOOMAS ja KATI

Puhka rahus!

KODU-EESTIS RASKE HAIGUSE JÄRELE SUIKUS IGAVESELE UNELE MEIE ARMAS EMA, VANAEMA, ÕDE JA TÄDI

ELNA VIISITAMM

neiuna PAADIMEISTER

Sündinud 16. augustil 1913 Kolga vallas Jumindal
Surnud 30. jaanuaril 1982 Kolga vallas, Jumindal

Mälestavad vaikses leinas

Elu andis muret, vaeva —
elu andis rõõmu ka.
Saatus juhtis elulaeva
kodukalda kalmule —
tuulest ja tormist vaikuse valda.
Puhka rahus, kallis Elna!

pojad ARVI ja VELLO perekondadega Eestis
õde SALME MÄETAMM
õde LEIDA KRISTOFFERSSON
õetütar ANNE CHATTAWAY perekonnaga
õepoeg ENN-OLAVI PAADIMEISTER perekonnaga Kanadas

ARMAST KAUAAEGSET PEREKONNASÕPRA

LEIDA PILLI't

mälestavad kurbuses

Südamlik kaastunne abikaasa Hansule! ERIKA ja ELMAR KUUSK

Mälestame kodumaal lahkunud armast

ELNA VIISITAMM'e

ja avaldame sügavat kaastunnet
õdedele, SALMELE ja LEIDALE

ELLI MARI
MAGDA LIIA perekonnaga

© Eesti Abistamiskomitee Austraalias peakoosolek valis uue juhatuse, missugune pärast ametite jaotamist on järgmine: esimees Agu Kuru, abi (siseasjad) Eduard Joakit, abi (välisasjad) August Kesküla, sekretär Alice Cuthbertson, abi Ilse Urm, laekur Peep Remma, abi Hilda Kaarmäe, sotsiaalala Vanda Alvre ja varahoidja Jaan Sinivee.

Iisraelile ei meeldi Kanada tuumareaktorid araabia maades

TEL AVIV — Iisraeli tuumafüüsikud arvavad, et Kanada püüe müüa CANDU tuumareaktoreid araabia maadesse ohustab Iisraeli julgeolekut ja võiks põhjustada, et juutide riik peab ümber hindama oma tuumaenergiasse puutuvad seisukohad ja plaanid. Ottawas ütles Kanada keskvalitsuse esindaja, et Iisraelil pole mingit põhjust selle üle muret tunda, kuna Kanada ei tee ühtki CANDU müüki maadesse, kes keelduvad allakirjutamast internatsionaalsele tuumaenergia kokkuleppele, lisaks veel teisele julgeoleku nõusoleku lepingule Kanadaga. Iisraeli füüsik ütleb, et Kanada reaktorid kasutavad rikastatud uraaniumi isotoope (238), mida saab kasutada plutooniumi produtseerimiseks, mis on peamiseks osaks aatomrelvades.

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1911

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ● 489-8902

KIRIKUD

E.E.L.K. PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1.
Õp. O. Puhm (pikemal puhkusel)
Hooldaja õpetaja Udo Petersoo
Organist dr. Roman Toi

31. jaan. kell 4 p.l. Lembit Avessoni orelikontsert.

7. veebr. kell 11 KORAALI PÜHA, teenib pastor U. Petersoo, luterlikust koraalist kõneleb dr. R. Toi, muusikalised illustratsioonid — Cantate Domino Ch. Kipperi juhatusel. Leerieelsed.

Inglise teenistus kell 9.30, pastor R. Hutchison.

7. veebr. kell 6 õ. NOORTE KÜÜNLAVALGE jumalateenistus leeriõpilaste kaastegevusel. Teenivad pastorid U. Petersoo ja E. Pähn. Laulab sopran Liina Purje.

Kolmap., 10. veebr. kell 7 õ. P. Uusmanni loeng: „Vennastekoguduse liikumine Eestis".

14. veebruaril kell 11 JUMALATEENISTUS, teenib kog. õpetaja kandidaat, pastor Andres Taul. Külaliseks Lembit Avesson oma kooli orkestriga. 9.30 pastor R. Wukash.

Igal pühap., piiblitund kell 10 ja pühapäevakool kell 11.

Naisring igal kolmapäeval kell 5.

Peetri koguduse nõukogu on õpetaja kandidaadiks üles seadnud pastor Anres Tauli, kelle esimene proovijutlus toimub 14. veebr. 1982.

Pastor U. Petersoo kõnetunnid tel. 624-6128 esmasp. ja neljap., kell 7—9.

Kantseleitunnid teisp. kell 6—8 ja neljap. 2—4. Kiriku tel. 483-5847.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.

JUMALATEENISTUS on pühap., 7. veebr. kell 1.30. Jumalateenistusele järgneb koguduse täiskogu koosolek.

JUMALATEENISTUS ühenduses Eesti Vabariigi väljakuulutamispäevaga on pühap., 21. veebr. kell 3 p.l. Jumalateenistusele järgneb koosviibimine kohvilauas päevakohase kavaga. Solist Georg Soans, kõne Kalju Tori, luule-deklamatsioone Ella Kullilt.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5. Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 7. veebr. kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel.

Jumalateenistusele järgneb koguduse nõukogu koosolek, millest kõiki nõukogu liikmeid palutakse osa võtta.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühap., 7. veebr. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad A. Ehasoo ja jutl. E. Saraoja. Issanda surma mälestamine.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 7. veebr. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Jumalateenistusele järgneb kohe täiskogu koosolek. Ingliskeelne jumalateenistus kell 1 p.

Pühap., 14. veebr. kell 4 p.l. JUMALATEENISTUS, piiblitund algusega kell 3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 7. veebr. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL, kell 11.00 homm. JUMALATEENISTUS, koguduse nõukogu tervitusi, J. ja K. Medri vokaalduett. Issanda surma mälestamine.

Kell 6.00 õ. noorte tunnistusi, noortekoor, juhatab Ch. Kipper.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Laupäeval, 6. veebr. kell 7 õ. PIIBLITUND. Dr. Mart Leesment kõneleb teemal „Efesuse kiri".

Pühapäeval, 7. veebr. kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur, duett Ingrid ja Evert Söderholm. ISSANDA SURMA MÄLESTAMINE. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.).

Teisipäeval, 9. veebr. kell 7 õ. PALVEÕHTU.

Leinateateid

Stokholmis suri 11. detsembril Villem Rooman, sündinud 1900 Läänemaal.

Tartus suri 3. detsembril õigusteaduse doktor prof. Elmar Ilus, 83 a. vana, pärit Hallistest.

raelile ei meeldi nada tuuma- ktorid araabia ades

EL AVIV — Iisraeli tuumafüü- id arvavad, et Kanada püüe a CANDU tuumareaktoreid bia maadesse ohustab Iisraeli olekut ja võiks põhjustada, et de riik peab ümber hindama tuumaenergiasse puutuvad kohad ja plaanid. Ottawas Kanada keskvalitsuse esinda- t Iisraelil pole mingit põhjust üle muret tunda, kuna Kana- tee ühtki CANDU müüki maa- e, kes keelduvad allakirjuta- internatsionaalsele tuuma- gia kokkuleppele, lisaks veel le julgeoleku nõusoleku lepin- Kanadaga. Iisraeli füüsik üt- et Kanada reaktorid kasuta- rikastatud uraaniumi isotoope mida saab kasutada plutoo- i produtseerimiseks, mis on niseks osaks aatomrelvades.

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 229-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

er & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED

Off-the-Street Parking at all Chapels.

div, väärikas ja individuaal- ähelepanu osutav teenimine. na parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

EELK TORONTO ANA ANDRESE KOGUDUS

Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

hap., 7. veebr. JUMALATEE- US kell 11 homm. Jumalatee- sele järgneb kohe täiskogu olek. Ingliskeelne jumalatee- s kell 1 p.

hap., 14. veebr. kell 4 p.l. JU- ATEENISTUS, piiblitund algu- kell 3 p.l.

ETAJA KÕNETUNNID teisip. ljap. 6—8 kiriku käärkambris.

RONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.

ABADUSE KUULUTUSE"

iosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

hapäeval, 7. veebr. kell 10.15 m. PÜHAPÄEVAKOOL, kell homm. JUMALATEENISTUS, duse nõukogu tervitusi, J. ja edri vokaalduett. Issanda sur- nälestamine.
ll 6.00 õ. noorte tunnistusi, ekoor, juhatab Ch. Kipper.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

e Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

upäeval, 6. veebr. kell 7 õ. LITUND. Dr. Mart Leesment eb teemal „Efesuse kiri".
hapäeval, 7. veebr. kell 1.15 pühapäevakool lastele ja täis- anuile. Kell 2 p.l. JUMALA- NISTUS. Kõneleb Allan Laur, t Ingrid ja Evert Söderholm. NDA SURMA MÄLESTAMI- (Buss Eesti Kodust kell 1.15

isipäeval, 9. veebr. kell 7 õ. VEÕHTU.

„Ehatare" uudiseid

Pühapäeval, 24. jaanuaril pidas abipraost Tõnis Nõmmik jumalateenistuse „Ehatare" seltskondlikus ruumis. Organist Georg Iltal oli kaasa toonud oma elektroonoreli, millel ta meisterlikult esines. Puudub ju „Ehatarel" oma klaver.

Praegu organiseeritakse ja seatakse üles raamatukogu Lydia ja Adu Abelin'i vilunud kaasabil.

„Ehatare" rahvas on üldiselt kõigega rahul, kahju ainult, et paljud jäid tulemata ja selletõttu on mõningaid ruume veel saadaval.

Uus hädaolukorra number Torontos

22. märtsil tuleb Suur-Torontos kasutamisele uus hädaolukorra telefoninumber 9-1-1, mida võidakse sellest päevast alates kasutada politsei, ambulantsi või tuletõrje kutsumiseks. Mitmes riigis, nagu Inglismaal ja Soomes, on juba kasutusel üleriigiline hädanumber, mis säästab kalleid sekundeid siis, kui abi saamine oleneb sekundeist. Ka Ontarios on mõnes keskuses juba nimetatud number kasutamisel, kuid kogu Põhja-Ameerikale ühine hädanumber on veel kaugel.

Etniliste kirjanike kokkutulek Torontos

Multiheritage Community Alliance poolt määratud komitee plaanitseb etnokultuurilistesse ühiskondadesse kuuluvaile kirjanikele, inglise või muid keeli kasutatavaile luuletajaile ja proosakirjanikele sümpoosioni korraldamist Torontos laupäeval, 27. märtsil, et arutleda ühiseid probleeme. Muudest kui ingliskeelsest, prantsuskeelsest (ja indiaanide) kultuuripärandist kasvanud kirjandus on alles praegu tõusmas kanada üldsuse teadvusse ja plaanitsusel olev sümpoosion on sel alal esimene.

Asjast huvitatud kirjanikul tuleks viibimata võtta ühendust toimkonna juhataja Louis R. Thomas'iga, aadress 78 Glenrose Ave., Toronto, Ont. M4T 1K6 või tel. 489-1254.

V. Veedam:

LURICH AMEERIKAS

Hackenschmidti jälgedes
Abergi varjus
141 lk.

Hind $8.— + 70 c saatekulu

Müügil slt. talituste

Vihalemma kunstinäitus Tartus

Tartu Kunstimuuseumis toimus kunstniku ja luuletaja Arno Vihalemma 70-aastase juubeli puhul tema graafika väljapanek. Sel puhul kirjutab „Sirbis ja Vasaras" sõõnas:

„Vihalemma tööde fooniks on tihti müüdid, piibel, antiikmütoloogia, luulesümboolika, mistõttu tema kunsti on peetud ka literatuurseks. Kahtlemata valitseb siin side tema graafika ja luule vahel, mida ta pidevalt uuendab, taasloob, toidab, ehitades neist õnnestunud sünteese. Luuleski valib autor nii nagu graafikas hoolikalt värve ja valgusi, joonte liikumissuundi sügavuses ja pealispinnal.

Legeri aluspõhjalt kasvavad välja ka Vihalemma ranged, toredad monumentaalsusega puulõiked ja see range, dekoratiivset laadi meeldumine on püsinud tõusude ning mõõnadega läbi tema pika graafikutee. Näib, et seda on suunanud mõistuspäraselt konstrueeriv loomus, mis eriti tõhustub geomeetriliste konstruktsioonisugemetega lehtedes.

Vihalemma graafika tundjad on väitnud, et ta humaniseerib geomeetrilist pilti. See humaniseerimine puudutab ka tema abstraktse vormiga töid, mis on ju (tegelikult) omamoodi maine loodusesse sulamine, kunstniku mina ja looduse kommunikatsioon. Sageli üllatab toonide rikkus ja ekspressiivsus."

Mare Ruus kirjutab:

„Kunstnik ise on öelnud, et ta ei loo oma töid kunagi ainult ilu pärast, vaid tahab, et need oleksid assotsiatiivse kõlapinnaga ja mõtestatud. Tema graafilistest lehtedest leiab ühtaegu nii groteski, irooniavarjundeid, süngevõitu ekspressiivseid sümboleid kui ka mahedamat lüürikat." (EPL)

Olaf Tammark E. V. aktusekõnelejaks

Eesti Vabariigi aastapäeva aktuse eeltööd valmis – Muusikalises osas rakendatud Estonia segakoor

Anne Tüll koostas ja lavastas möödunud suvise Killamängude kava. Nüüd on ta jälle olnud T. E. Seltsi esimehe kohustes tegev eelseisva Eesti Vabariigi 64. aastapäeva kava kujundamisel. Ta jutustab elavalt ning hingega, oma tööle kaasa elades senist tööd, nähes oma ees sündmust juba tervikuna, kus ta on katsunud rakendada Eesti Vabariigi aastapäeva mõtet ning püsivaid sihte.

Anne Tüll ütleb, et tänavune aktus tuleb mõningate asjaolude tõttu varem väljakuulutatust ühe nähala võrra edasi lükata ja toimub nüüd pühapäeval, 28. veebruaril kell 3 p.l. eelmistest aastatest tuttavas Toronto ülikooli Convocation Hall'is.

Eelmistest aastatest tuttavas vormis on kujundatud ka kava üldine väline ilme.

See algab lippude sissetoomisega skauudide ja gaidide poolt, kes jäävad kogu aktuse kestel lipuvalvesse.

Siis järgneb muidugi meie asukohamaa Kanada hümn.

A. Tüll ütleb, et ta on tahtnud elustada sündmust, sellesse noori sisse tuues, nii on kavas üks esinemine T. E. S. Lasteaia noorteperelt, kelle ettekanne haarab kuulajaid-vaatajaid ja toob aktusele ka, nende ikkagi veel noored vanemad. Kogu aktust läbib tahe seda elustada, ka lühendada, vältides venimist.

Nagu on alati olnud, et kordamööda on meie vaimulikud palvuse pidanud, siis tänavu peab palvuse praost E. Lepik.

Selle lõpul „Estonia" segakoor laulab osaliselt R. Toi kantaadi „Laudate Deo",

mille lõpuosas olevat koraali „Jumal, Sind me kiidame" laulab ka rahvas kaasa.

Langenute mälestamine on tavakohaselt olnud Toronto Eesti Võitlejate Ühingu kohustuseks ja seekord teeb seda nende organisatsiooni esimees R. Moks. A. Tüllil on siiski idee, näitamaks eesti meeste vabadusvõitluslikku kontinuiteeti, asetada mõne sõjaveterani noored tema kõrvale. Mälestamise lõpul „Estonia" koor laulab R. Toi poolt Arved Viirlaidi sõnadele loodud laulu.

Kuid A. Tüll ütleb, et ta tahab pakkuda uut ja hea kvaliteediga ning laialulatuslikult haaravat kava just muusikalises osas. Muus osas ütleb tervituse väliskülalistele noor advokaat Toomas Marley, tervituse eestlastele E. V. aupeakonsul I. Heinsoo ja aktusekõnet tuleb pidama Chicagost Olaf Tammark.

Kõnede vahele on paigutatud T. E. S. Lasteaia laulumäng „Meie koome kangast", mis oma armsusega peaks haarama kõiki südamesoojusega.

Tervitused väliskülalistelt on ettenähtud eelmiste aastate eeskujul, millele järgneb lühem kontsertosa, kus helitööde valik on tehtud eeldusel, et helilooja või sõnade looja asuksid Kanadas. Nii kuuldakse L. Avessoni, K. Raidi ja R. Toi helitöid. Finaaliks on R. Toi kantaat A. Viirlaidi sõnadele „Sina suudad", mida lauldi Esto-80 üldkoori poolt Stokholmis ja siin lauldes nagu antakse edasi siinsele ESTO-84 linnale sealse pidustuste rahvuslik vaimsus. Selles suurteoses on solistiosades Avo Kittask ja Andres Raudsepp, kaastegev ka Peetri koguduse puhkpillide ansambel.

Estonia segakoor on nelja aastaga arenenud kõrgetasemeliseks kooriks ja selletõttu sobiv aeg eesti rahvusliku sündmuse kavas esinemiseks.

Sellele järgneb Eesti hümn ja lipud viiakse noorte poolt välja.

A. Tüll ütleb täienduseks, et kava koostamise koosolek toimus sügisel ja hiljem on eeltööd toimunud täielikus koostöös EKN ja E. V. aupeakonsul I. Heinsooga. Tema ise tahaks selle sündmuse sisu koostamisel pilgu suunata tulevikku, kuna ei saa vaid minevikku vaadata, vaid edasi minna, areneda ja mõelda tulevasele ESTO-84-le, mis annaks meile tegutsemiseks rohkem indu ja hoogsust.

Kuid tal on veel üks soov, tulgu publik võimalikult rohkesti aktusele rahvarõivais. See annab värvikülluse välispildi.

Ka lasteaia noored on rahvarõivais ja nad tunneksid end üksi, kui ei näeks oma vanemaid ja vanavanemaid samades uhkeis rõivastes.

T. E. Seltsi esimehe kohusetäitjana kutsub ta kõiki aktusekülalisi pärast aktust Eesti Majja järelkoosviibimisele, et eesti rahvusliku pidupäeva mõtteid arutada ja koosolemise sõpruse soojust tunda.

Lõpuks on tal veel märkida eelteatena,

et T. E. Selts korraldab laupäeval, 27. märtsil kireva kavaga kevadpeo Cedarbrae College'is, kus on kasutamiseks 1200-istmeline teatrisaal.

Seal on kavas muusikat, teatrit, võimlemist ja tantsuettekandeid. Selle eesmärk on lõbusa meeleoluga kevadesse minek, tujuküllane ja sisurohke.

Eesti Kunstide Keskuse hiljutisel peakoosolekul valiti uueks usaldusku- ja eksekutiivpresidendiks Stella Kerson, kellele endine president Johannes Pahapill annab üle organisatsiooni asjaajamise.

Foto: Vaba Eestlane

HALB AEG SUURLAAGRIKS

Lembitu poiste vanemad nõupidamisel

Peetri kiriku väikeses saalis toimus 26. jaanuari õhtul skautüksus Lembitu Maleva poiste vanemate järjekordne koosolek 40 isiku osavõtul. Koosolek kuulas ära kolm lühireferaati skauditöö teemadel ja arutas Harold Kivi juhendamisel suve- ja suurlaagri probleemi.

Skautüksus Lembitu Malev tegutseb tihedas kontaktis perekondadega ja peab selleks igal hooajal vähemasti ühe vanemate koosoleku. Seekordsel koosolekul refereeris Evald Oer skautüksuse tegevuskava, mis koostatakse aastaks igal sügisel Lembitu Maapäeval. Kava antakse kõikidele perekondadele lühikese töökalendrina ja juhtidele üksisasjaliku tabelina.

Heino Jõe refereeris eesti keele küsimust. Skautlus ei õpeta eesti keelt kooli süsteemis, vaid teeb seda eestikeelse tegevuse, katsete sooritamise, kõneluste, arutluste ja laulu abil, mille juures juhid poiste keelt parandavad. Kodune harilik „majapidamisjutt" arendab n.n. „köögikeelt".

Skautlus taotleb, et poisid valdaksid eesti „kultuurkeelt". Selleks on vaja kodus arendada vestlust, sündmuste kommentaare ja perekondlikku jututundi.

Alates jõuludest ilmub üksuse väljaandel igal kuul üks n.n. „Lembitu kiri", mida antakse kõikidele noortele, kelle koondused on Peetri kirikus. Selles on lihtsad lugemispalad illustratsioonidega noori huvitavatel teemadel.

Vello Soots refereeris skauditöös sooritatavatest katsetest. Need jagunevad üldiselt kahte gruppi. Neist noolepoiste tähekatsed ja skautide mitmeastmelisi saavutusmärke õpetatakse koondustel. Kodus ja individuaalselt tuleb ette valmistada erialade katseid oskusmärkide saamiseks. Vendurskautidel on iseseisvalt ettevalmistatavad n.n. kogemusmärgid. Kui kodu poissi katsete sooritamiseks tiivustab, siis on poisi jõudlus hea ja ta saab skaudiliikumisest kasu. Passiivse kodu puhul on jõudlus ja kasu väga väike.

Pärast kohvipausi andis maleva juht Harold Kivi ülevaate seltest, kuidas sattus Kanada eesti skaudinooruse suurlaager 1982. augusti lõpunädalale, mis normaalsetes tingimustes ei ole enam sobiv aeg noortelaagriks.

Põhimõtteline otsus suurlaagriks tehti juba 1980. aastakoosolekul. 1981. Lembitu maapäeval reserveeriti laagri ajaks juuli ja Lembitu juhtkond andis maleva juht Silver Kasele lubaduse täies koosseisus rakenduda suurlaagri korraldamisele, kui juhtkonnad moodustamisel peaks esinema raskusi.

Aastakoosolekul 1981 ilmusid gaidid ühisele koosolekule ettevalmistatult ja suure agarusega otsustati tüdrukute häälteenamusega suurlaager augusti lõpunädalale. Gaidid lasevad muide lapsi (salgajuhte ja abijuhte) juhtide koosolekutel kaasa hääletada, mida normaalselt skautlikus noortetöös ei praktiseerita.

Harold Kivi tegi hiljem malevate staapide ühisel koosolekul ettepaneku laagri aega muuta, kuid gaididjuhid ei nõustunud.

Skaudijuhtidest on paljud teisel arvamisel, kuid ei taha ühisel koosolekul poolt valida.

Nüüd on juhtunud üks oletatav õnnestumine ja terve rida ebaõnnestumisi. Pluss-poolele tuleb vaidlematult vanemate noorte võimalus suurlaagrist osavõtuks. Nad võivad lõpetada suvetöö ühe nädala varem ja tulla laagrisse, kui nad soovivad.

Miinus-poolele tuleb pikk loetelu. Augusti lõpul on Kotkajärvel rasked kasted ja rohi kuivab alles keskpäevaks.

Viimaste aastate jooksul on sel nädalal esinenud üks ööküla, järve vesi on jahe ega meelita suplema, hoovihmad ja tuuled takistavad kanuuretki ning matkasid.

Vanemad ei too nooremaid lapsi üks nädal enne kooli algust metsa külmetama. Laste laagrihuvi on väike pärast suvekodusid ja suvepuhkust, pealegi on Torontos sel nädalal „exhibition".

Laagri ajaks valitud nädalal on Kotkajärvel tegutsenud Metsaülikool. Nüüd peab Metsaülikool asuma mujale ja Skaudisõprade Selts jääb ilma 500—800-dollarilisest tulust laagriala kasutamise eest. Küsitav on, kas vanemad noored, kelle jaoks laager sügisele viidi, tulevad laagrisse või lähevad Metsaülikooli. Eesti keele, rahvuslike teadmiste ega ka meelelahutuse osas ei saa skaudilaager suidagi MÜ-ga võistelda.

Üldistele probleemidele lisaks on Lembitul veel omad, kuna osa juhte ei saa sügisel laagrist osa võtta. Nii jäävad noored sügislaagris paraku nõrgema järelvalve ja puudulikuma juhtimisega.

Kogu selle umbsõlme lahendamiseks tuleks laagri aega muuta. Seda ei saa, kinnitas skautide maleva ja suurlaagri juht Silver Kask, kes koosolekust osa võttis lapsevanemana. Nii tuleb Lembitu Maleva juhtkonnal oma poiste laagriprobleemid lahendada omal käel.

Sõnavõttudest selgus, et vanemad olid juhtkonnaga samal arvamisel: on valitud halb aeg laagriks.

Keegi ei soovi, et Lembitu laagrikavad kahjustaksid suurlaagrit. Samuti ei soovi keegi, et laagri aja valik kahjustaks Lembitu Maleva hoolega tehtud kasvatustööd.

● Baltimore eesti ühiskonnas tuntud Meeta Liiv, kes 29 a. töötas YW International Centeris, viimati direktorina, siirdus puhkepalgale. Sel puhul kirjutas temast ja ta tööst org-i informatsioonileht „YW-Update". Asutuse jumalagajätt toimus koosviibimisel, millel lahkujale üle anti „Remembrance Book" ühes tänukirjadega Marylandi osariigilt, Baltimore linnalt ja YW kaastöötajailt. Meeta Liiv asus YW International Centreis tööle ametnikuna. Avansseerunud büroo manedzheriks, valiti ta hiljem täiskasvanute ala direktoriks ja seejärele kogu Centeri direktoriks. Bülletään nis kirjutatakse, et ta on põgenikuna saabunud eestlanna. Ta töötas peamiselt uustulnukatega.

Tartu Ülikoolile pühendatud konverents Minneapolises

Millal Eesti ülikool allutati NSVL Kõrgema Hariduse Ministeeriumile

Tartu Ülikooli asutamiskirjade allakirjutamisest möödub 30. juunil s.a. 350 aastat. Juuni 17. kuni 19. peetakse Minneapolise Ülikoolis AABS'i kaheksas baltiaineline konverents, mille vältel tuleb ettekandmisele kaheksa referaati Tartu Ülikooli juubeli tähistamiseks.

Ettekannete lubajad on: Hilja Kukk (T.Ü. raamatukogust), Elmar Järvesoo (T.Ü. osa põllumajanduse moderniseerimisel), Karl Inno (faasid T.Ü. ajaloos), Toivo Raun (T.Ü. osa eesti ühiskonnas ja kultuuris) Aleksander Loit (Tartu ja Uppsala ülikoolide vahekorrast Rootsi ajal), Michael Garleff (T.Ü. tähtsusest Balti provintsides), Hubertus Neuschäffer (ülikoolita ajavahemikust 1721—1802) ja H.N. Gupta (Tartu panus möödunud sajandi matemaatikas). Nimedest nähtub, et lektoriteks on, peale viie eestlase, kaks baltisakslast ja üks „bengaallane Kalkuttast", nagu ta end ise nimetab. Professor Gupta õpetab matemaatikat Regina Ülikoolis Saskatchewanis.

Tartu Ülikooli panust haridusele ja teadusele käsitleti (koos Riia ja Vilnoga) juba möödunud oktoobris Herderi Instituudis, Marburgis. Stokholmis on pidustused kavas järgmisel sügisepoolel. Tartus on, ajalehtede teatel, kavas õige mitme uurimisteose väljaandmine.

Juba 1978. a. ilmus Tallinnas, Eesti Teaduste Akadeemia väljaandel venekeelne raamat „Peterburgi Teaduste Akadeemia ja Eesti". Jutt näib olevat peamiselt Tartu Ülikooli tööst mitmelt erialalt, mis kuidagi on seotud Venemaaga.

Lõpuks on umbes 180 teadlase nime, kelle ametiaegade algus on 1737 ja 1976 vahel. Kuna „Eesti NSV" Teaduste Akadeemia on vaid üks Moskva filiaalidest, ja tema ajalooinstituudi tegevusest, on väga lülitatud iseseisvusaegse perioodi uurimine, siis näib ittasuunatud ülesannete täitmine paratamatu olevat.

Torontos on kavandamisel Metsaülikooli ja Tartu Instituudi poolt ühiselt ühel kevadepoolsel laupäeval ettekanded ja näitus. Tahetakse välja panna mälestusesmeid Tartust — alates raamatutest, ülikooli puutuvaist dokumentidest kuni mälestusesemeteni tundengipõlvest. Neid, kellel on midagi sellist näituseks laenata, palutakse korraldajatega kontakt võtta. Käbi Lokk, telefon (416) 463-9065 või Endel Aruja (416) 447-8958.

Üks üldine küsimus veel. Möödunud aasta 7. novembri „Teataja" avaldas pildi tahvlist, mis asetseb praegu Tartu ülikooli seinal. Sellelt loeme „NSVL Kõrgema Hariduse Ministeerium Tartu Riiklik Ülikool". Kõikides senini nähtud raamatutes on lugeda olnud „Tartu Riiklik Ülikool" ja vähemalt allakirjutanu on arvanud, et see on Eesti (kas NSV või mitte) ülikool. Silt näitab hoopis teist riiki.

„Teataja lisab, et „Okup. Eesti haridusministeeriumi ei peeta küllalt kompetentseks, kuigi selle eesotsas on „härrasrahva" esindaja Gretshkina".

Et Tartul pole enam õigust doktoriväitekirju vastu võtta, vaid selleks tuleb Moskvasse sõita, et seal on enam vene-alaseid kui eesti-ainelisi õppejõude, nagu äsja soomlased välja tõid, polnud just saladus. Aga oleks hädasti vaja teada, millal see silt ülikooli seinale ilmus. Kas keegi neist kümnetest või isegi sadadest Kanada eestlastest, kes Tartut on külastanud, ei saaks ütelda, millist silti nad nägid? Allakirjutanu palub helistada telefonil (416) 447-8958.

E. Aruja

ILMUS

Lydia Aruvalla noodiraamat:

„NOODID T.E.S. TÄIENDUSKOOLIDE LAULUÕPIKULE, NOORTE LAULIK"

(Noodid $8.—, Noorte laulik $3.—)

Saadaval kooliõhtutel T. Eesti Majas, postiteel: L. MARLEY, 9 Parravano Ct., Willowdale, Ont. M2R 3S8 ja VABA EESTLASE talituses.

Saatekulu postiteel + $1.—, Noorte Laulik üksinda 50¢.

SPORT

Eestlased Lõuna-Ontario meistrid

Laupäevalt pühapäevale lükatud Lõuna-Ontario murdmaasuusatamise meistrivõistlustel võitis Robert Vellend 15 km võistlusklassi ja Allan Mägi 10 km noorte klassi. Võistlus toimus Circle R Ranch'is Londoni lähedal. Ilm oli jälle külm ja tuuline. Martin Vellend tuli võistlusklassi kolmandaks.

☆

Ameeriklane Bill Koch on sel talvel erakorralises vormis. Maailma-karika sarjas on ta kahe nädala jooksul võitnud kaks 15 km ja ühe 30 km võistluse.

Spordimärkmeid

Melbourne'is peetud rahvusvahelisel kergejõustikuvõistlustel viskas rootslane Kenth Eldebrink oda 86.94, purustades sellega Austraalia mandri vanima kergejõustikurekordi. Endine rekord oli samuti Põhjamaade sportlase nimel, mille norralane Egil Danielson viskas Melbourne'i olümpiamängudel 1956. Teiseks tuli ameeriklane Duncan Ottwood 83.78-ga. 200 m jooksu võitis ameeriklane Dwayne Evans ajaga 21,05, soomlane Rauli Pudas võitis teivashüppe tulemusega 5.30, Kimmo Pallonen oli teine 5.20-ga, soomlane Ilkka Pekkala hüppas ainult 4.80. Austraallane Gerard Barret jooksis 10.000 m ajaga 28.40,62 ja Willy Banks hüppas kolmikut 16.81.

☆

Sydneys peetud kergejõustikuvõistlustel võitis teivashüppe jällegi Rauli Pudas tagajärjega 5,40, seekord Ilkka Pekkala sai 5.30. Võistluse parimaks tulemuseks peetakse uus-meremaalase Mike O'Rourke odaviset, mis lendas 87.62 ja ületas äsjase rootslase tehtud Austraalia mandri rekordi; rootslane Eldebbrink sai vaid 82.72. Miili jooksu võitis Steve Scott ajaga 3.58,82, teiseks John Walker 3.58,94. Willy Banks hüppas kolmikut 16.89, näidates oma stabiilsust.

☆

Ameeriklane Carl Lewis, kes on tuntud suurepärase kaugushüppaja-na ja lühimaade jooksjana hüpates üle 8.50-e, tegi nüüd uueks sisevõistluste kaugushüpperekordiks East Rutherfordis 8.56. Billy Olseon hüppas teivast 5.63.

32-aastane leedulanna hüppas Kaunases peetud sisevõistlustel uue naiste kaugushüppe maailmarekordi, saavutades 6.77. Tema tulemus ületab läänesakslase Karin Häneli möödunud aastal hüpatud tulemuse ja on uus N. Liidu siseruumi rekord. Endine rekord on Tatjana Tshelkanova nimel olnud 17 aastat. Samal võistlustel hüppas Juri Shevtshenko kõrgust 2.28 ja Viktor Spasov teivast 5.50.

Spordiuudiseid kodumaalt

Schwerin on Tallinna nn. „sõpruslinn", kus peetud sisevõistlustel Tallinna spordiinternaatkooli kergejõustiklane Sven Reintak saavutas teivashüppes 4.90, mis on ta isiklikuks rekordiks ja andis esikoha. Esikohad saavutasid veel Eha Rünne kuulitõukes 15.04 ja Ingrid Pulst kõrgushüppes 1.65, teisele kohale jäi Maiu Siraki 1.60-ga.

☆

Ungaris peetud rahvusvahelisel ujumisvõistlusel oli edukaim Eesti ujujaist Tartu üliõpilane Marina Trofimova, kes 100 m liblikujumisel saavutas esikoha ajaga 1.05,61. Ta saavutas 100 m rinnuliujumises ajaga 1.17,42 teise ja 200 m kompleksujumisel ajaga 2.26,69 kolmanda koha. Kolmanda koha said Eesti naisujujate võistkond ka kombineeritud teateujumises. Ilona Kuuskla tuli kolmandaks 100 m ja 200 m rinnuliujumises aegadega 1.18,66 ja 2.49,10. Oleg Labzin tuli kolmandaks 200 m kompleksujumises ajaga 2.19,80.

☆

Käärikul peeti Eesti karikavõistlused suusatamises. Naiste 5 km distantsil võitis tartlane Rutt Shmigun ajaga 16.44, teine Tiina Rosenfeldt 17.43, kolmas Lea Gross 18.01. Meeste 15 km distantsil oli esimene Nikolai Poletajev ajaga 45.46, teine Valdar Krünberg 46.00 ja kolmas Mati Albert 46.05.

☆

Nizhni Tagolis sealsel 70 hüppemäel peeti võistlused Uurali karikale. Juunioride grupis tuli esikohale Otepää noor Priit Teder, kaheksandaks aga Peep Heinloo Tallinnast. Gorkis peetud meistrivõistlustel oli omakorda parim Peep Heinloo ja Priit Teder jäi kolmandaks.

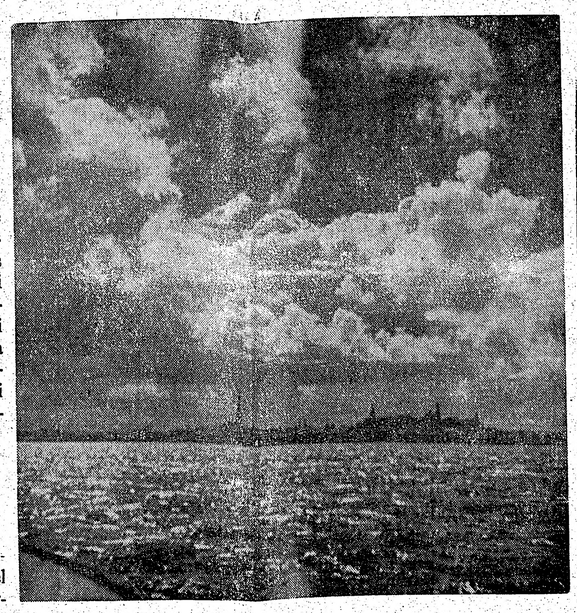

Tallinna siluett, nagu seda nähti ühelt Soome valvelaevalt 1944. aasta suvel.

Nõukogud puhastavad kultuuri

MOSKVA — Kommunistliku noorteorganisatsiooni poolt on alustatud diskoteekide, parkide, tööstuste ja koolide ründamist, et avalikult häbistada neid noori, kes eelistavad läänemaailma moode nõukogude riietusele.

Ajaleht Komsomolskaja Pravda kurtis, et suurenev arv noori nõukogude kodanikke halvustasid nõukogude riigis tehtud riietust ja kandsid lääne dzhiine ning särke mitmesuguste sümbolitega, mis on „pealetükkivalt õelad" N. Liidu süsteemile.

Artikli autor, ajaloolane V. Idajatou ütles,

et noorkommunistid Ukrainas on atakeerinud kogunemiskohti rääkimaks inimestele nende sümbolite tähendust, aga et neil selgitamise katseil oli vaid vähe tulemusi.

„Läänemaailma sümbolite väljajuurimine on tõsine ja suur asi", kirjutas Idajatou. „See on osa noorte ideoloogilisest õpetamisest nende täiskasvanuks saamiseks, poliitilise arusaamise, kunsti- ja esteetilise kultuuri mõistmiseks".

Toimetusele saadetud kirjandus

BALTIMORE EESTI ORGANISATSIOONIDE BÜLLETEEN nr. 166 — 1982. Mõtteid Ella Ilbakult ja Lilli-Anne Parlolt, Fred Ise „Mõtteid aastaks 1982", Rita Valteri luuletus, B. Kangro luuletus „See on kodu, kust tullakse", T.E. „Jõululaat „Vana Tallinn" ", T.E. „Baltimore eesti kooli jõulupuu", „Eestlased toetasid poolakate vabadusnõudlust", „EELK Baltimore Koguduse jõuluõhtu", noorte leheküljel R.K. „Jaanuari tähtpäevadest", „Vana- ja uusaasta sõlal". LGM „Kuuleme Eestist", informatsiooni organisatsioonide tegevusest.

20.000 uut ERKÜ voldikut

ERKÜ juhatus otsustas valmistada järjekordse uustrüki Eestit tutvustavast voldikust „Estonia, the Case of a Soviet-Occupied Country", mis must-valges trükis on seni ilmunud kahes väljaandes, kumbki 10 tuhat eks.

Trükisel on olnud nii suur menu et eestlaste keskustes toimunud üritustel on alati tulnud puudus nende väljajagamisel ameeriklastele. Uustrükk tehakse 20.000 eksemplaris. Teksti koos Eesti ja Ida-Euroopa maakaartidega, mille koostas ja kujundas ERKÜ Esinduskogu liige Olaf Pikat Chicagos, täiendati uustrüki jaoks mõningate lisandustega.

Väljaanne peab trükist ilmuma juba enne ERKÜ Esinduskogu koosolekut, mis toimub 30. jaanuaril New Yorgis.

LUGEGE

Johan Pitka

RAJUSÕLMED

Koheselt pärast Eesti Vabadussõda kirjutatud mälestusraamat „värskete" elamustega Eesti vabaduse eest võitlemisest aastail 1914—1919. Raamat ilmus 1972. a. admiral J. Pitka 100. sünniaastaks.

237 lk. — Hind $8.80 pluss 50 centi saatekulu

KINKIGE

oma võõrrahvusest sõpradele Eesti võitluse tutvustamiseks inglisekeelne

Evald Uustalu

FOR FREEDOM ONLY

Hind $7.00 pluss 50 c saatekulu

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUS

EDUARD RÜGA, graafik ja maalija

Toimetanud ENDEL KÕKS, ERIC PEHAP ja ARNO VIHALEMM

Monograafia „Pallase" kunstikooli lõpetanud kunstnik Eduard Rüga õpinguist ja tööst, kelle elutöö raatluse kõrval tuuakse esile ka kunstikool „Pallas" õppeasutusena ja eesti kunstnike ettevalmistajana. Raamat on kerge ja huvitav lugeda ka laiemale lugejaskonnale.

Hind $10.00 (postiga tellimisel lisada 50c)

SAADAVAL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUS

Oskar Lutsu KEVADE I

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses ja koolilõhtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.

HIND $6.00 — postitel $6.50

VABA EESTLASE TALITUSES müügil stereo heliplaat

INGEMAR KORJUS bass-bariton

CHARLES KIPPER — klaverisaade

Metsateel (A. Kapp), Ennemuiste (M. Saar), Üks suu (M. Saar), Muremaa (R. Päts), Laul sõnajala õlest (T. Vettik), Sind tervitame kuldpäike (A. Karindi) ja Rändaja õhtulaul (J. Tail) ja rahvalaule: K. Raidi seades — Laulu mõju, Kui ma hakkaa laulemaie, Ära viies ja Kivikasukas, L. Virkhausi seades — Kus on kus on kurva kodu, V. Kappi seades — Linakatkuja ja J. Zelgeri seades — Kanneldajast vend.

Hind $9.50 pluss postikulu $1.—

44.

— Nad ei tea arvata, et meil on oma sild, kihistas Ville. — Läheme veel natuke ja sõuame päris härradena üle.

Mehed peatusid jälle vähese vahemaa järel. Õngitsejaini oli nüüd paarkolmsada meetrit ja hämarus oli kaitseks. Nad otsustasid katsuda ületada jõge, sest sellest kohast see oli kitsaim. Ja sillast eemaldumine ning tee ületamine võtaks liiga palju aega. Õngitsejaist vaevalt oleks palju ohtu, need võisid olla tsiviilisikud, aga silda tuli vältida. Vaevalt tsiviilisikud oskaksid ette kujutada, et jõel sõudjad on võõra riigi kodanikud. Ja alati võib loota, et neid ei märgatagi.

Ville võttis kummipaadi välja ja mehed puhusid sellesse õhku niipalju kui kopsudest saadi, sest nad kuulsid juba tulekujälgedelt mõningaid märguandelaske. Jõest tuli kiiresti üle saada. Paat oli kohe õhku täis puhutud ja mehed tõstsid selle vette. Kummipaadi süvendisse sobis kaks meest põlvili. Väga kiirelt nad olid juba liikumas, sõudes kätega ja vältides solina tegemist.

— Selline paat ei riku vettelaskmisel vähemalt shampanjapudelit, ütles Ville. — Meil jäi see tegemata, kuigi vettelaskmine õnnestus hästi.

— Tegemata see jäi, ütles ka Jussi. — Aga see olukord on siin vähe erinev ja mul ei ole shampanjatki, vaid üks pudel veel seda koerteravimit.

Nad olidki koheselt vastaskaldal. Veepiiril seistes nad võtsid pussid ja lõikasid paadi ribadeks. Sobivat kivi ei leitud lähedalt mille abil saanuks jäänused uputada, aga sama sarja ajas märg liivki, otsustasid nad. Nad tõstsid seda kätega kummile ja rullisid paadi jäänused kompsuks kokku. Kui nad tõukasid kompsu jõkke, see vajuski kohe põhja, aga kui vool oli uhkunud liiva välja, tõusis põhjavajunud komps uuesti pinnale ja läks vooluga kaasa silla poole.

— Vaata saatanat, nüüd nad õngitsevad selle välja ja hakkavad imestama, mis asjapuu see õige on, hirmus Ville.

— Ja see on neile selge ilma pikemata, ütles Jussi. — Küll nad varsti teadavad, et oleme läinud üle jõe. Aga nüüd läheme ka meie ilma peatamata. Tee on siin lähedal ja sellest tuleb üle saada kas või lennates.

Tee juures nad ootasid sobivat võimalust. See tuligi, kui must sõiduauto sõitis neist mööda. Samal hetkel hüppasid ka mehed üle tee.

— Nüüd siis on eesmärgiks Norra piir, ütles Jussi.

— Nii on, nõustus Ville. — Läheks see lõpuosagi veel nii hästi, muust ei oleks lugugi.

— Kindlasti läheb, ei meid enam miski kinni pea, uskus Jussi.

Ville tahtis olla eesminejana, sest ta tundis maastikku eelmisest matkast ja oskas valida kergemaid marsruute. Ville oli võrratu kaardi lugeja ja orienteeruja. Ta oligi hoolitsenud suunistamise eest peagu kogu matka kestel.

— Selles suunas oli veel üks sakslaste barakkideala, teadis Ville. — Barakid olid küll põletatud, aga läheme seda kaudu.

Mõte omale poole pääsemisest kiirustas meeste minekut. Nad katsesid veel selle öö ajal jõuda piiri taha. Alles barakiala varemeile jõudes nad peatusid ja pidasid hästi teenitud tubakapausi.

— Viimasel korral ei võinud siin suuremat puhata, rääkis Ville. — Piirivalvurid olid kuidagi hoo sisse saanud, katsudes meid jooksutes kinni võtta. Siis mindi, et kamar müdises. See oli neil alles põrguliku viha pidamine seekord. Jooksid järel kui metsalised, otse piirini. Hakkas juba hirmutama, et tulevad veel üle piirigi. Siis ei olnud mingisugust ravimit koerte vastu ja need püsisid kannul.

— Nüüd meil on veel seda sorti vedelikku terve pudel. Ma mõtlen selle pudeli siia jätta, et ei tarvitse seda taskus kanda, ütles Jussi. — Selline suur mütsakas, ega seda pole enam vaja.

— Parem on siiski hoida pudel kaasas, seda ei tea kunagi enne kui näeme, arvas Ville. Mehed suitsetasid oma sigaretid kõiges rahus ja vestlesid vaikse häälega. Äkki nad kuulsid võõrastavat müdinat ja hingeldust päris lähedal. Nad tõmbasid välgukiirusega püstolid välja ja tõmbusid varju. Siis nad nägid nelja põhjapõtra neist ähkides mööda jooksvat.

— Oli hea, et olid neljajalgsed, ohkas Jussi kergendunult. — Tahtsid meid päris ehmatada.

— Küll tegid müdinat, mõtiskles Ville. — Uskusin juba, et ratsaväge on kannul.

— Miks need nii hirmunuina jooksid? arutles Jussi.

— Kes võiks teada, kui ehk vanka ise on lähedal? arvas Ville.

— Kas hakkame meiegi jälle minema, soovitas Jussi. — Piirile on veel tükk maad, aga on õnneks ilus ilm. Ei ainsatki pilveriba taevas. Näeb hästi marssida ega pole vaja pimedas komistada.

— Ilm on pregu väga hea, päris noore mehe liikumise ilm, nõustus Ville. — Siin barakkide ümber ja ümbruskonnas on palju granaadiauke ja õhupommituse jälgi. Venelane pidi seda omal ajal kõvasti karistama, vähemalt jälgede järele otsustades. Teedki on päris purustatud, augud osalt täidetud ja osalt kasvanud umbe. Sellest on juba möödunud mitu aastat, kui sakslased siin müristasid.

Järgmine eesmärk oli 12 km matka kaugusel. See oli kahe väikse järve ühtumiskoht, mille vahel oli vesi nii madal, et sellest pääsis kahlates läbi, teadis Ville. Ta toimis jälle suunistajana. Maastik oli hõlbus liikuda ja hea ajaga hommikupoolsel ööl nad olidki sihtkohas. Matk oli toimunud üllatavalt kiiresti.

— Möödunud sügisel ma tampisin sellest järvest lõuna poolt läbi, jutustas Ville. — Ilm oli päris põrgulik, lund tuli nii, et ei näinud sammugi ette. Veelgi paneb värisema kui sellele mõtlen. Aga kas läheme nüüdki sama marsruuti? See peaks olema rahulik.

— Aga piirivalvurid? meenutas Jussi.

— Neid polnud näha möödunud sügiselgi, naeratas Ville. — Kuigi nad lasid märguandelaske ja alarmitraat katkes, aga ega muud ei juhtunudki.

Piirile oli veel 9 km, mistõttu pikemat puhkepausi ei võinud pidada, sest hommik hakkas juba koitma ja valgenema.

Hetke aja pärast mehed jõudsid teele, mida oli palju kasutatud.

— Seda teed veel möödunud sügisel ei olnud, ütles Ville.

— Kust põrgust sa seda oleksid näinud kui maa oli paksu lume all, imestas Jussi. — Kõigele lisaks oli sul kõva kiire, nii et sa ei jõudnud enam teed vaadata, kui piirivalvurid tormasid hurtadena järele.

— See võis nii olla, nõustus ka Ville. — Küll seekord tõesti mõni alarmitraat jookstes katkes ja siis nad lasksid jälle märguandelaske.

— Vaatame nüüd hoolikalt, et ei katkeks alarmitraat, kui niisugune satuks ette jääma, hoiatas Jussi.

Mehed ei jõudnud veel kuigi palju minna, kui kuulsid vasakult vestlust ja naeruturtsatust. Nad laskusid maha põõsaste vahele ja nägid kahemehelise valveposti tulevat piki teed. Piirivalvureil näis olevat lõbus, kuna nad vestlesid üsna kõva häälega ja naersid pidevalt. Põõsaste vahel küürutavad mehed olid kindlad selles, et neid ei oldud märgatud kuigi vahemaad ei olnud kümmet meetritki.

Piirivalvurid kadusid hämarusse ja hääled lakkasid kostmast. Mehed hakkasid püsti tõusma, kui samas Ville kirus ägedalt. Alarmitraat oli jäänud tema selga kinni. Ville pergelid olid tulnud nii kõva häälega, et Jussi ehmus. Ta küürutas uuesti maha, sest kindlasti olid piirivalvuridki kuulnud soomlaste rr-sid. Alarmitraat oli liikunud selle võrra, et alarm oli kohale läinud. Vasakult, kust valvepost oli tulnud, kuuldus lask ja mehed otsustasid selle järele, et kinnine valvepost oli umbes 100 meetri kaugusel.

— Kas valvurid jõuavad nüüd tulla tagasi? sosistas Ville.

— Kes teab, aga mulle tundub võõrastavana kogu asi, ütles Jussi. Kui see oli märguandelask, siis pidanuks paremalt kuuluma ka lask. Siin on midagi korrast ära.

(Järgneb)

Vanu eesti ravimtaimi

I. Salasoo loeng Metroos ja Kotkajärve Metsaülikoolis

5.

PAISELEHT

tehti kuivatatud lehtedest keedis, mida pandi kompressina paisetele. Paiseleheteed kasutati ka „rinnarohuna" — rõga lahtistava vahendina. Sõrra lisab veel: „Teed . . . juuakse . . . köha, bronhiidi, hääle kareduse, hingamisteede-katarride, kopsupõletiku, külmetuste ja nohu vastu. Suitsetajatele soovitatakse panna tubakasse kuivi peenendatud lehti, mille suitsetamine hoiab ära kurgu kuivuse ja hääle kareduse. Välispidiselt kasutatakse teed või keedist jalavannideks haudunud ja lõhenenud jalgade puhul."

Droog sisaldab polüsahhariide — inuliini (polüfruktofuranoosi), dekstriini ja mukopolüsahhariide; mõruglükloside (nt. tussilagiini), saponiine, sitosterooli ning gallus-, viin- ja õunhapet.

NÕGESED

Ka nõgeseid on kasutatud ravimtaimena. Kuid selles lähevad arvamused lahku, kumb on parem: kas väike, aedades umbrohuna kasvav raudnõges või suur ehk kõrvenõges. Nii soovitati Märjamaal korjata raudnõgeseid õitsemise ajal, keeta äädikaga ja saadud vedelikuga peanahka kasta — olevat hea juustekasvu edendaja ja juustehaiguste parandaja. Koerus öeldi, et raudnõgestega ei tehtud muud, kui peksti nendega, kui oli jooksva. Üks teine Märjamaa elanik jutustas, et raudnõgeste suitsu tehti villi ja roosihaiguse korral. Kuid tema soovitas peaparanduseks (välispidiselt) kõrvenõgesevett. Kõrvenõgeseid toodud tuppa ka kirpude kaotamiseks. Nälja ajal olevat kõrvenõgeseid keedetud ja söödud (samuti kui hapuoblikaid, naadilehti, jänesekapsaid, kapsalehti ja kartulivarsi); kuid teisal hoiatatakse, et kui peenardelt sigadele rohtu kitkutakse söödaks, siis vaadatagu hoolega, et raudnõgeseid sees ei oleks: kui siga raudnõgeseid sööb, jääb haigeks ja põrsastega on esinenud isegi surmajuhtumeid. Ilmselt purunevad keetmisel nõgese kõrvekarvade mürgikotikesed, mis sisaldavad sipelgahapet, ja lahjendamine muudab selle kahjutuks.

Tammeoru raamatu kohaselt ei kõlba raudnõgese lehed droogiks. Kõrvenõgese lehed sisaldavad karotiini, vitamiine B2, C, K ja pantoteenhapet, samuti teisi orgaanilisi happeid ja parkaineid. Nõgeselehti kasutatakse klorofülli tootmiseks, kuigi seda leidub kõigi taimede lehtedes. Klorofüllil on ka raviv toime: välispidiselt soodustab haava kudede epitiliseerumist, sissevõetuna ainevahetust. Sõrra mainib peale lehtede ka nõgesejuurte kasutamist droogina paljude hädade vastu; juurte tinktuuri välispidiselt mesilaste nõelamise ja putukate hammustuste vastu. Samuti mainib ta värskest taimest pressitud mahla toimet verejooksude, liiga kaua kestvate kuuriitete, päraku-vérikomude, aneemia ja kahvatuse vastu.

UBALEHT

Ubalehte kasutati Iisakus tiisikuse ja köha vastu ning Koerus kõhutõve korral. Tavaliselt olid droogiks lehed; Koerus tarvitati ka juurikaid. Praegu kasutatakse ubalehe lehtede teed söögiisu puudumisel, sapierituse suurendamiseks, kollatõve, maksa- ja sapipõiehaiguste, kõhukinnisuse ja muude seedehäirete ning veetõve korral. Lehtedest valmistatud keedist võetakse hingamisteede-katarride, köha, külmetuste ja igemepõletiku vastu. Kanget keedist tarvitatakse kõhusside vastu. Välispidiselt kasutatakse keedise mähiseid haavandite ja nahahäirete puhul. Ubalehte kasutatakse ka loomade ravimisel — veistel punakusesuse ja lammastel maksahaiguse puhul.

HEINPUTK

Heinputke kohta öeldi Märjamaal: „Heinputk on mürgine taim. Kui lapsed heinputki närisid, jäid haigeks; väheselt närida ei teinud viga. Heinputke juurikaid korjati õitsemise ajal, lõigati katki, kuivatati ära, neist tehti teed verise kõhutõve vastu, see on just kõige parem rohi selle haiguse ajal. Kui juuri ei ole, aitavad ka putked. Kui kõht lahti, pandi kohe külma vett juurikate peale, ilma keetmata lasti liguneda, joodi seda vett ja aitas kohe." Iisakus kasutati heinputke juurt halvatuse vastu. Lapsed olevat söönud heinputke latvu.

KIKKAPUTK

Heinputk on võrdlemisi sarnane hariliku kikkaputkega, nii välislaadilt kui ka toimeainete sisalduselt. Droog — juurikas koos juurtega — on higistamist soodustava, põletikuvastase toimega; soodustab ka seedenäärmete tegevust ning kõrvaldab mao ja soole spasme. Keedist kasutatakse ka isutuse vastu ja külmetushaiguste puhul higistina ja röga lahtistajana. Juurikas ja juured sisaldavad eeterlikku õli, mis koosneb d-x-fellandreenist, alkoholidest, seksviterpeenidest ja hapetest; peale selle leidub neis vaiku, mõruaineid, parkaineid, humariine jne.

PALDERJAN

Siirdume nüüd rohttaimede juurde. Kaugelt kõige laialdasemalt tuntud ravimtaim on palderjan oma rahustava toimega. Peamine droog on juurikas koos juurtega, mida leotati piirituses ja saadud tinktuuri ehk „tilku" võeti sisse. Kohati on kasutatud ka palderjaniõieteed samaks otstarbeks — rahustamiseks. Kuid mõnedele avaldavat palderjan ergutavat, joobnustavat toimet. Tänapäeval kasutatakse palderjani rahustava vahendina erutuse, unetuse, südame ja veresoonte süsteemi neurooside, seedetrakti spasmide, langetõve, hüsteeria ja neurasteenia puhul. Paljud ametlikud ravimpreparaadid nii Eestis kui ka Ameerikas ja mujal sisaldavad palderjani. Selle tähtsaimaiks mõjuaineiks on juurte eeterlikus õlis leiduvad borneooli ja mürtenooli estrid isopalderjanhappega, mis annavadki juurtele iseloomustava lõhna, mis eriti esile tuleb pärast kuivatamist. Rahustava toimega on ka m. valepotriaadid — polühüdroksütsüklopentapüraanide estrid. Droog sisaldab veel püsidiinalkaloide valeriini ja hatiniini (peamiselt värsketes juurtes), väheuurituid koostisega glükosiidi valeriini, parkaineid, suhkruid ja orgaanilisi happeid.

Teine väga populaarne ravimrohttaim oli paiseleht. Selle suuri pehmekarvaseid lehti pandi mädapaisetele — kas värskelt või siis

(Järgneb)

ADVOKAADID

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 8?3-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

VABA EESTLANE

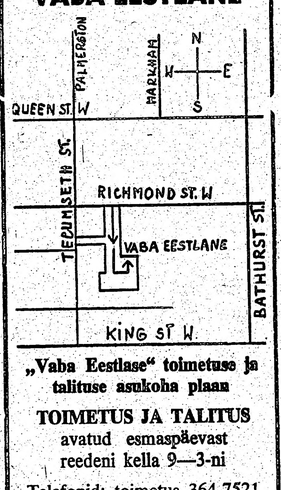

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus
väljaspool tööaega:
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$4.25
esiküljel	$5.—
tagaküljel	$4.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70. Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495

2. Mrs. Leida Marley
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8
Telefon: 223-0080

Austraalias auhinnati uusi heliloojaid

AES Liidu poolt 1981. a. korradatud meeleolumuusika uudisloomingu võistlusele esitati 7 tööd, millest žürii, koosseisus: Irene Haldma-Eelma, Leo Rampe ja Mihkel Tartu valis auhindamisväärilisteks 4 tööd. Oldi üllatunud sellest, mida peetakse meeleolumuusikaks. Nimelt olid kõik esitatud palad laulud, 3 neist ühel ja 4 neljal häälel. Ainult üks pala oli tänapäevases stiilis, kuna 3 olid koorilaulud. 3 laulu olid loodud üldtuntud autorite sõnadele ning kolmel laulul olid autorite endi loodud sõnad. Nii seisti hindamisel raske ülesande ees. Üks esitatud töödest oli plagiaat ja jäi hindamisest välja.

Auhindamisele tuli kaks aspekti: viisistamine ja originaalsed sõnad. Kuigi võis rõõmustada, et esitatud tööde hulgas oli küllaltki meeldivaid laule, mis sobivad praegustes piiratud võimalustes esitamiseks, ei olnud ükski esitatud töödest nii väljapaistev, et sellele oleks saanud määrata I auhinda. Nii otsustati välja anda üks teine auhind ja kaks kolmandat auhinda viisistamise ja kaks kolmandat auhinda sõnade loomingu eest.

II auhinna vääriliseks peeti Gustav Suitsu sõnadele „Ühte laulu tahaks laulda" loodud viisi, mille autoriks osutus Canberras elunev Astrid Bowler (neiuna Romandi). Samuti vääristati Astrid Bowleri Lydia Koidula sõnadele loodud „Eesti muld ja eesti süda" viisi, III auhinnaga. Mõlemaid koorilaule peeti meloodiliselt õnnestunuiks.

III auhinna viisistamise alal saavutas ka rahvapärane 4-häälne laul „Lõpp naistega", mille oli esitanud Thirlemere'is elunev Albert Vaha. Sama laulu vemmalvärsilikke sõnu hinnati ka III auhinnaga.

III auhind määrati protestilaulu „Tahaks võõrast" originaalsetele sõnadele, mille autoriks osutus Olev Salasoo Sydney'st.

Võistlust välja kuulutades arvati, et see saab palju suurema vastukaja osaliseks, eriti tänapäevases zhanris, sest muusika loomiseks ei ole ju vaja osata eesti keelt.

◎ Septembri lõpus Leicesteris peetud bridzhivõistlustel oli osavõtjaid Birminghamist, Bradfordist, Chesterfieldist, Corbyst, Coventryst, Derbyst, Sheffieldist, Leicesterist ja ümbruskonnast, kokku 20 mängijat. Peale kuuetunnilist võistlust tuli käesoleva aasta meistriks A. Kokk Bradfordist, teiseks A. Kitt Sheffieldist ja kolmandaks J. Parts Leicesterist. Järgmised võistlused otsustati pidada tuleval kevadel Chesterfieldis.

◎ Leicesteri eestlased on kahel eelmisel aastal korraldanud sealses Eesti Majas kodustehtud veinide võistluse. Sama võistlus toimus ka tänavu oktoobri lõpul, kus eelmisel õhtul toimunud jookide hindamise tagajärjed avaldati järgmisel õhtul toimuval klubi aastapäeva koosviibimisel.

Kölni Eesti Rahvuskoondise 30. aastapäeva puhul toodi lavale Kadri Pihelgase naljamäng „Enne ja nüüd". Selle esimene vaatus toimus Tartus, teine Saksamaal paguslaagris ja kolmas Ameerika Ühendriikides, kus kõik vanad tuttavad Tartu Emajõe tänavalt kohtusid. Pildil vasakult Noora (Anita Laev), Mari (Luule Küngas), Alma (Linda Michel), Agnes (Lea Küngas), Salu (Jaan Purga) ja Juhan Turakas (Johannes Küngas).
Foto: Raoul Laev

ANDRES KÜNG
MIS TOIMUB SOOMES
Kirjastus Välis-Eesti & EMP
311 lk. Hind $14.00 br. + saatekulu 50c
Eesti ajakirjaniku teos põhineb laialdasele allikmaterjalile. Ta analüüsib Soome sise- ja välispoliitikat, riigi tänapäevast olukorda ja suunda, Nõukogude Liidu Soome-poliitikat, Soome valitsust presidendist parteideni ja palju muud, tuues Soome saatusest huvitatud lugejaile palju uusi andmeid.
Müügil Vaba Eestlase talituses

Nobeli laureaat C. Milosz valiti AABS'i auliikmeks

Dr. Czeslaw Milosz, tuntud poola luuletaja, emeeritud professor Kalifornia ülikoolis (Berkeley) ja 1980. aasta Nobeli kirjandusauhinna võitja, on valitud Balti teadusliku ühingu Association for the Advancement of aBltic Studies (AABS) auliikmeks.

Miloszit peetakse üldiselt poola kõige suuremaks elusolevaks luuletajaks. Ta on olnud tugev Baltikumi vabaduse kaitsja ja on alati rõhutanud fakti, et ta on sündinud Leedus ning õppinud Vilnos. Miloszi romaan „The Valley of Issa" (1955, inglise keeles 1981) on kirjeldus ühest Ida-Euroopa lapsepõlvest, peegeldades leedu maastikku samuti kui seda teevad ka mitmed tema luuletused.

Kui Czeslaw Milosz sai Nobeli auhinna, kirjutas prof. Ivar Ivask:

„Czeslaw Miloszis me tervitame esimest Ida-Euroopa luuletajat, kes kunagi on saanud Nobeli kirjandusauhinna.

See on iseendast märkimisväärne, kuna vastuvaidlematult on luule just see zhanr, mis maailma selles piirkonnas on kirjanduses alati silma paistnud."

Czeslaw Milosz sündis Vilnos 30. juunil 1911. Suure osa oma noorpõlvest veetis ta isaga Venemaal, pöördudes tagasi Vilnosse pärast I Maailmasõda. Tookord Poolale kuulunud Vilnos lõpetas Milosz keskkooli ja ülikooli õigusteaduskonna.

Oma luuletusi ja artikleid hakkas Milosz avaldama ülikooli päevil moodustades koos sõpradega katastrofistide koolkonna. 1934—35 sai ta stipendiumi õppimiseks Pariisis, kus tema kujunemisele suurt mõju avaldas prantsuse luuletaja, tema onu O. V. de L. Milosz.

Teise Maailmasõja aastad oli Milosz Varssavis, olles aktiivne vastupanu liikumises ning pealtnägijaks Varssavi purustamisele.

Pärast sõda leidis Milosz sotsialismi olevat õigeks teeks ja ta astus Poola diplomaatilisse teenistusse. Ta teenis kultuuratasheena Washingtonis ja Pariisis, kuid Poolas valitsev poliitiline süsteem muutus talle ikka enam vastuvõtmatuks kuni ta 1951 lõi lahku riigiteenistusest ja palus asüüli. Oma seisukohtade ja lahkulöömise põhjuste selgitamiseks kirjutas Milosz 1951. aastal sotsiaalpoliitilise raamatu „The Captive Mind" (inglise keeles 1953) leides muuseas, et sotsialistlik realism pole muud kui ainult teine nimetus valele. Milosz jatkas kirjanduslikku tegevust Prantsusmaal kuni ta 1960 sai külalislektoriks Kalifornia ülikoolis, olles nimetatud järgmisel aastal slaavi keelte ja kirjanduse professoriks.

Czeslaw Milosz peab end esmajärjekorras luuletajaks, kuigi ta luuletuste kõrval on avaldanud mitmeid romaane ja esseesid. Kõigepealt juba tema „The Captive Mind" mida saksa filosoof Karl Jaspers on nimetanud tähtsaks ajalooliseks dokumendiks ja erakordseks analüüsiks". Samasuguse kõrge hinnangu on saanud tema autobiograafiline romaan „Native Realm" (inglise keeles 1968), kuna tema romaan „Seizure of Power" (inglise keeles 1955) tõi talle 1953. aastal Prix Litteraire Europeen auhinna. 1969. aastal avaldas Milosz oma ingliskeelse poola kirjanduse ajaloo „History of Polish Literature".

Pärast lahkulöömist Poola diplomaatilisest teenistusest 1951. a. ei avaldatud tema töid enam Poolas, küll aga levisid nad seal põranda all.

Olukord muutus pärast seda kui ta sai Nobeli auhinna — tema kogutud luuletused ilmusid isegi 200.000 eksemplaris! Ja teda võeti vastu kui kangelast kui ta 1981 külastas Poolat.

Muide on Milosz ka selleks luuletajaks, kelle sõnad seisavad Gdanskisse püstitatud mälestussambal.

Milosz on tegutsenud ka tõlgina ning ta on tõlkinud inglise ja prantsuse keelest poola keelde ja poola keelest inglise keelde. Tema koostatud on ingliskeelne „Postwar Polish Poetry" (1970), mis sisaldab 90 luuletust 21-lt autorilt Miloszi enda tõlkes. Ameerikas olles õppis Milosz ära ka heebrea keele, et Piiblit tõlkida poola keelde kuna ta ei olnud rahul olemasoleva tõlkega.

Märkida tuleks veel kahte olulist tähtpäeva. 1977. aastal andis Michigani ülikool Miloszile audoktori tiitli (Litt.D.) ning 1978 anti temale Neustadt International Prize for Literature. See auhind antakse välja igal teisel aastal Oklahoma ülikooli ja kirjandusajakirja „World Literature Today" käendusel. Neustadti kirjandusauhinna komitee permanentseks esimeheks on prof. Ivar Ivask, kes ühtlasi on ka „World Literature Today" toimetaja.

Czeslaw Miloszi valimisega on AABS valinud oma auliikmeks ühe silmapaistva isiksuse kõrgel moraalsel, kunstilisel ja teaduslikul tasemel.

Kartuliseeme tuli müügile

Esimest korda Kanadas laseb tänavu müügile St. Catharines'is asuv Stokes Seeds nimeline seemneäri tõelise kartuliseemne, mida varem on tehtud ainult New Yorgi osariigis Herbst Brothers poolt.

Stokes ütleb, et aretamine nõudis viis aastat intensiivset tööd saamaks kartuliseemet, mis oleks õigete sordiomadustega ja mil on küllalt hea idanemisprotsent. Viimane on tõusnud varem saadud 50%-lt 80%-le.

Stokes ütleb, et on odavam osta seemneid ja kasvatada oma taimi siseruumis, kui osta seemnemugulaid. Uus seeme on üks viiendik tomatiseemne suurusest ja nõuab hoolikat käsitlemist. Pakk seemneid, hinnaga $1.25 sisaldab 50—60 seemet, mis nimetatud idanemisprotsendi juures annab 30—40 taime. Mugulkartulist sama arvu taimede saamine maksab 50 kartulil $5.00.

Seemned tuleb panna idanema umbes samal ajal kui piprad, 6—8 nädalat enne, kui saabub öökülmade vaba istutamise aeg. Kartulitaimed on väga tundlikud öökülmadele, mispärast tõeline istutamise aeg võiks olla 1. juuni paiku, seemned aga mulda panna 1.-15. aprilli vahel. Kartulitaimed nõuavad häid kasvutingimusi, mis võib põhjustada, et lihtsam on jääda senise kartulite kasvatamise juurde, arvab Stokes.

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 2. veebruaril 1982 — Tuesday, February 2, 1982

USA ja N. Liidu nõupidamine oli „vajalik ja kasulik"

GENF — USA ja N. Liidu vaheline nõupidamine Genfis, kus esimest poolt esindas välisminister Alexander Haig ja teist N. Liidu välisminister Andrei Gromõko, puudutas möödaminnes ka Poola küsimust, kuigi venelased olid alul keeldunud sellest rääkimast. Gromõko ütles, et see on Poola sisemine asi ja oli keeldunud detailsemalt neist küsimusist Haigiga rääkimast. Haig siiski ütles pressikonverentsil, et Poola sõjaseaduse maksmapanek oli heitnud tumeda varju läbirääkimiste igale aspektile. Haig ütles Gromõkole, et USA on valmis läbirääkimiste alustamiseks strateegiliste relvade arsenali vähendamiseks kahe superjõu vahel, kui olukorrad lubavad, aga need ei saa toimuda atmosfääris, mille on mürgitanud Poola sündmused. Gromõko hindas läbirääkimisi siiski vajalikeks ja kasulikeks.

USA sanktsioonid tõhusad

VARSSAV — Poola ametivõimud on öelnud, et USA majanduslikud sanktsioonid Poola vastu on tõsiselt mõjunud lihatoodangule ja on osutumas suurimaks ohuks Poola elustandardile. Kommunistliku Partei häälekandja Trybuna Ludu ütles nädal tagasi, et sanktsioonid on juba hävitanud Poola kanapidamise tööstuse ja võivad riigile maksma minna 250.000 tonni liha aastas. Põhjuseks on söödavilja kreditide vähendamine, mille tõttu igal poolakal on tulevikus võimalik saada 4 kg kanaliha aastas, ja kalastamise keeld USA vetes, mis on keskmise kalatarvitamise vähendanud poolele. Moskvas öeldi siiski, et USA sanktsioonide tähtsus on väike, kuna läänemaailm vajab kaubavahetust Venemaaga rohkem kui Moskva lääneriikidega.

Egiptus soovitab Palestiina autonoomia läbirääkimisi edasi lükata

WASHINGTON — Egiptus soovib Paltestiina autonoomia läbirääkimised seniks edasi lükata, kuni Iisrael on lõpetanud oma tagasitõmbumise Siinai poolsaarelt 25. aprilliks, ilmselt kartes, et vahele tulevad sündmused võiksid juutide lubaduste täitmise tahet muuta. Egiptuse uus president Hosni Muharak, kes on käesoleval nädalal USA-s riiklikul külaskäigul, arvab et see oleks ekslik, kui kiirustada autonoomia kokkuleppe saavutamiseks Iisraeliga enne 25. aprilli. Pärast tagasitõmbumist võiksid läbirääkimised toimuda rohkem lõtvunud tunnetega atmosfääris.

Bill Yurko lahkus konservatiivide parteist

OTTAWA — Kanada Progressiivsete Konservatiivide partei liige Bill Yurko Edmontoni valimispiirkonnast lahkus möödunud nädala! konservatiivide parteist, kuna „ta ei võinud enam töötada ega elada koos teist aastat parteijuhi Joe Clarkiga." Ta ütles, et ei parti ega selle juhil pole talle enam midagi pakkuda ja temal pole ka omalt poolt parteile midagi pakkuda.

Reagan külastab juunis Euroopat

WASHINGTON — President Ronald Reagan kavatseb eeloleval juunikuul kohata oma Euroopa liitlasi ja külastada paavsti Vatikanis oma esimesel üleookeani käigul ametisoleku ajal. Valgest Majast teatati, et presidendi peamine eesmärk on nädalalise külaskäigu ajal külastada Prantsusmaad, Itaaliat ja Belgiat, et kontrollida kas NATO riigid „räägivad sama keel" Poola kriisi ja N. Liidu suhete osas.

Eesti Etnograafilise Ringi 10-ndale juubeliõhtule tõid etnograafilist värviküllust T.E. Täienduskeskkooli õpilasist rahvatantsijad. Pildil noored tantsuhoos. Foto: Vaba Eestlane

LUMETUISUGA ÜLE TALIHARJA

Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondise menukas tuluõhtu — Tallinna Paviljoni Sõpradelt $500 „Uudismaa" ostuks

Lumerikkaimale jaanuari lõpupäevale sattunud Eesti Gaiderite Kogu Kanada Koondise Taliharj '82 näitas eestlaste kohusetunnet, et tuisust ja tormist tugevam on kohustus ja antud lubadustest kinnipidamine. Taliharja arvukaist esinejaist osutus vaid mõnele üksikule kohaletulek ülepääsematuks. Osavõtjad aga täitsid nagu alati Eesti Maja suure saali, aastatega on see sündmus saanud Toronto eestlaskonnale omaseks kesktalviseks pealelõunaks.

Taliharja avas juhataja Hilja Kuutma, öeldes kõigile tere tulemast ja märkides, et luuletaja Betti Alver on kirja pannud luuleread „Suurest haardest", milles kajastub palju neid väärtusi, mida gaidlus tahaks noortesse sisendada. Organisatsiooni tegevuses on oluline keskpunkt laagril, kus noor õpib elama omasuguste hulgas. Kotkajärve oma metsa ja järvedega on kujunenud armsaks laagripaigaks, mida on laiendatud uue maa-alaga „Uudismaa" nimetuse all, mille ostuks läheb tänase ürituse puhastulu.

Avasõna lõpul ta andis üle möödunud jüripäeval üleandmata jäänud Tammeleht II järgu märgi Maria Veskojale teenete eesti eesti noorte kasvatamisel. H. Kuutma koos Tiia Küttiga asetasid tunnustust avaldava märgi M. Veskojale rinnale.

Merike Toomes deklareeris Taliharja kohase H. Visnapuu samanimelise luuletuse, millele järgnes poetess Betti Alveri 75. sünnipäeva tähistamine. Selle juhatas sisse näitlejatar Lydia Vohu-Viksten B. Alveri luuletusega „Suurest haardest" ja järgnevalt H. Oja andis ülevaate B. Alveri loomingust läbi aastakümnete. Poetessi esialgne filosoofiline maailmapilt koondus kitsamaks ja konkreetsemaks,

kus tema elukogemused, tema rahvas ja selle saatus on saavutanud läbinisti tunnetatud tasa kaalumängu hea ja kurja iganematu vastandlikkusega, kus inimväärikus jääb ka raskemail põuaaastail püsima, sest vihma, kosutavat vihma või tulla.

Poetess on saanud 75-aastaseks ja oma loominguga eesti kultuurile andnud sellise väärtusliku panuse, mis tema nime Estonia kivviraiutud kultuurimõiste juurde on jäädvustanud, määritlusega Jõgeva ja Pedja vahel, kus ta 1906. a. sündis raudtee teemeistri tütrena.

Teksti keskel deklameeris L. Vohu-Viksten B. Alveri luuletuse „Kaks saarlast" ja ettekande järel B. Alveri ühe parimaks peetud luuletuse „Süda". L. Vohu esitas poetessi loomingut sügava sisseelamisega.

Järgnevalt sopran Elna Libe laulis J. Aaviku „Kodutee" ja P. Ardna „Tütarlaps kodumaata", klaveril saatis Aino Kurg.

L. Vohu ja H. Mürk esitasid katke „Ase surm" H. Ibseni näidendist „Per Gynt", kus L. Vohu oli eluväsimusile alla jääv vana ema, kelle surma Per oma fantaasiaennuga otse rõõmsaks kohtumiseks taevariigiga muutis.

E. Griegi muusikat vastavast samanimelisest helindist andis helilindilt A. Teder.

Bariton Avo Kittask laulis P. Tammeveski seatud „Mu koduranne Evelyn Koopi juhatusel ja E. Luksepa klaverisaatel. Esitati alates noorimatega erigruppide rutiine, kusjuures kõik võimlejad olid Kalev Estiennes' võimlevad eesti hellakesed ja gaidid. Võimlesid Vaiki Taul, Kaeri Taul, Erika Meipoom, Anne Kungla, Heli Oder, Linda Makk, Kaia Kasekamp, Siiri Järvel, Lydia Van der Veen, Monika Kask, Tamara Tambre, Aime Ollup ja solistina Kathy Tihane.

BETTI ALVER

Eesti rahvapärimustele baseeruvas näidendis „Õhtu kodutalus", mille oli lavastanud Aino Pähn, oli perenaise ja jutustaja osas Lisanne Vaher, peremeheks Margus Tae, lapsed Russel Illingworth ja Kristina Valter, peigmees Ilmar Kütt ja isamees Peeter Sõrra.

Perenaine jutustas lastele taliharja kommetest muistses eestlaste elus,

käsitledes toite, seakasvamise õnne, karu küljepõõramist ja muid kombeid, kuni poiss saadeti sauna ja tütrele tuli kosilane.

Kosjad võeti vastu ja läks peoks, kuna rahvatantsijad tulid sisse.

„Kungla" rahvatantsijad Robert Kivi juhatusel esitasid rea tantse.

Lõpusõnas Hilja Kuutma tänas kõiki kaasaaitajaid, kes kutsuti lavale ja kelle rinnale kinnitati suur lumehelves ning igale Malle Pähn-Peiteli värsikogu „Armastus ei iial kustu". Siis olid ka usinad gaidid kohale ilmunud kohvikannudega ja pakuti taliharjakohvi.

Gaidide tuluõhtul oli väga rikkalike võitudega loterii, mis varsti oli läbi müüdud.

Talihari on alati olnud mingi kindla eesmärgi teenistuses, seekord oli eriline rõhuasetus oma „Uudismaa" ostu toetamisel, et Kotkajärv kuuluks ainuüksi eestlastele, oleks selle armsaks saanud maa-ala sisejärveks.

Selle teenistuses oli rikkaliku sisuga pealelõuna, mida igati hinnati ja mis andis meeldejääva pealelõuna kõigile taliharjasõbradele.

Türgi soovib USA lennukeid

WASHINGTON — Türgi sõjaväeline valitsus on küsinud USA-lt oma vajadusteks ligemale 300 sõjalennukit, mis on suurim sõjalennukite ost, mis kunagi tehtud ühe riigi poolt. Türgi soovib 291 kõige tänapäevasemat võitlus-pommilennukit, mis Ameerikas tehakse, kas õhujõudude F-16 või selle maaversiooni F-18. Ameeriklased pole veel oma seisukohta küsimuses avaldanud.

wintario

28. jaanuaril peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 557895. $10.000 võitsid piletid nr-d 134130 ja 915707, $1000 — 83404, $100 — 7264, $10 — 494, $50 segijärjekorras numbritega — 377452 ja tasuta piletiraamatu numbrid 69.

Sündmuste kalender

● Laupäeval, 6. veebruaril kell 6 õ. T. Eesti Majas T. Saarlaste Ühingu küünlapäeva-pidu.

● Teisipäeval, 16. veebruaril kell 7.30 õ. Tartu Instituudis dr. Leon Tretjakewitschi loeng valguspiltidega: „Palverändurite jalgteel."

● Teisipäeval, 23. veebruaril kell 7.30 õ. Tartu Instituudis prof. Rein Kurise loeng valguspiltidega: „Arhitektuur, mis ühendab mateeriat hingega."

● Laupäeval, 27. veebruaril kell 7 õ. Eesti Majas „Lustakas läänlaste laupäeva-õhtu".

● Laupäeval, 6. märtsil kell 7 õ. Seneca College Minkler auditooriumis TERR „Kungla" esitab „Meri, kõrred, mardisandid".

Eesti töölised steikisid jälle?

Stokholmist saadud teated Kanada meedias

TORONTO — Kanada riiklik raadiojaam CBC avaldas möödunud reedeõhtustes varajastes uudistes teate rahulolematusist Eestis, Lätis ja Leedus, lähemalt olukorda selgitamata. Laupäevases, 30. jaan. Toronto ajalehes „The Globe and Mail" on edasi antud Stokholmist saadud informatsioon.

Nõukogude Balti vabariigi Eesti töölised plaanitsevad 30-minutilist streiki 1. veebruaril vaatamata kahe eelmise streigi mahasurumisele ametivõimude poolt, teatatakse eesti emigrantliku organisatsiooni poolt Stokholmist.

Nad on andnud informatsiooni,

et 150 inimest arreteeriti Eesti pealinnas Tallinnas pärast 1. detsembril toimunud 30-minutilist streiki,

mis oli olnud laiemalt levinud, kui see alul näis olevat. Neli inimest on veel vangistuses.

Möödunud novembris näidati sama emigrantliku organisatsiooni poolt reportereile lendlehti, millele oli alla kirjutanud Tallinnas asuv Nõukogude Liidu Demokraatlik Rahvarinne, mis kutsus töölisi üles igakuiseteks streikideks, kuni N. Liit muutub demokraatlikuks. Neid lendlehti oli levitatud Moskvas, Leningradis, Ukraina pealinnas Kiievis ja okupeeritud Balti riikides Eestis, Lätis ja Leedus.

AABS'i uudiseid

Balti teaduslik ühing AABS on kirjastanud teadaolevate mikrofilmide ja mikrokaartide nimekirja Balti materjali kohta pealkirja all „Baltica in Microform". Selle esialgse nimekirja koostas „Journal of Baltic Studies" endine toimetaja prof. Valdis J. Zeps ja see sisaldab 960 tiitlit. Iga sissekande juures on märgitud autor, pealkiri, aastaarv, lehekülgede või köidete arv ja kirjastaja. Asja valminud nimekirja „Baltica in Microform" saab tellida AABS'i büroost selle eest tasudes US$5. Tellimised saata: AABS Publications Service, 231 Miller Road, Mahwah, NJ 07430, USA.

Kuigi mikrofilmide ja mikrokaartide kasutamine eeldab vastava aparatuuri olemasolu ja on tihtipeale tülikam kui trükisõna kasutamine originaalsel kujul, on mikroväljaannetel siiski suur tähtsus: mikrofilmimisega säilitatakse muidu hävineda võivaid väljaandeid ning mikrofilmid võimaldavad uurijatel kasutada materjali mis neile muidu oleks kättesaamatu. AABS kavatseb edaspidi välja anda täiendavaid nimekirju.

★

Oktoobri alul toimus Herderi Instituudis teine Marburgi sümpoosion, mille käendajateks olid Phillipsi ülikool, Herder Instituut, Balti Ajaloo Komisjon ja AABS. Sümpoosioni teemaks oli „Vilno, Tartu ja Riia ülikoolide osa Baltikumis ja Lääne Euroopas 1579—1979".

Sümpoosionil esitati 19 ettekannet teadlaste poolt Lääne-Saksamaalt, Rootsist, USA-st ning Nõukogude Eestist ja Lätist. Ettekannete täielik nimekiri ilmub „Journal of Baltic Studies" 1981. a. sügisnumbris.

Ettekanded olid kõrge kvaliteedilised ning põhjustasid elavaid sõnavõtte. On loota, et nii ettekanded ise kui ka kommentaarid tulevad avaldamisele eriköitena. Avaldamise võimalusi uurib praegu dr. Gert von Pistohlkors, üks sümpoosioni organiseerijatest. Marburgi sümpoosionite traditsiooni kavatsetakse jatkata ja kolmas sümpoosion võiks praeguste kavade kohaselt toimuda 1985. aasta juunis. Sümpoosioni USA-poolseks organiseerijaks oli prof. T. Raun.

★

„AABS Newsletter" nr. 4 ilmus just enne jõulupühi, olles üks sisurikkamaid. Ringkiri annab muuseas pikema ülevaate AABS'i 8-nda konverentsi ettevalmistustöödest, ülevaate möödunud suvel Stokholmis toimunud Balti uurimuste konverentsist Skandinaavias, ülevaate Marburgi teisest sümpoosionist, samuti kui augustis Münsteris toimunud Balti sümpoosionist. Andris Straumanis vastab Leo Kivijärve lugejakirjale Balti uurimuste küsimuses ning Janis Kreslins toob teateid uutest Balti ajalugu käsitlevatest raamatutest. Peale selle toob see informatsioonibülletään muid informatsioone Balti uurimuste küsimuses. „AABS Newsletter" saadetakse tasuta kõigile AABS'i liikmetele.

★

AABS'i eksekutiivdirektor Janis Gaigulis juhib tähelepanu sellele, et täisajaliselt õppijaile on AABS'i liikmemaks $12.50 aastas. See on suur hinnaalandus võrreldes normaalse liikmemaksuga mis on $27.50 aastas, kuid on mõeldud just nooremale generatsioonile tutvunemiseks paljude Balti alade eriküsimustega. Sellest tingituna on AABS'i liikmemaksu tasumine sobivaks kingituseks ka eesti päritoluga noortele. Kõik AABS'i liikmed saavad tasuta neli korda aastas ilmuva ajakirja „Journal of Baltic Studies" ning informatsiooni bülletääni „AABS Newsletter".

„Journal of Batic Studies" toimetajaks on praegu prof. Toivo Raun ning eestlastest kuuluvad ajakirja toimetuse nõukokku veel prof. Ivar Ivask, dr. V. Kõressaar, prof. Jaan Puhvel, prof. P. Peeter Rebane ja prof. Rein Taagepera.

Informatsiooni liikmeksastumise kohta saab aadressil: Mr. J. Gaigulis, Executive Director AABS, 231 Miller Road, Mahwah, New Jersey 07430, USA. Asjasthuvitatud võivad saada tasuta proovinumbri ja 32-leheküljelise broshüüri „AABS Fact Book".

Põrandaalune ajakiri Lätis

Nüüd on läände jõudnud koopia esimesest põrandaalusest ajakirjast Lätis. Selle nimeks on Bülletään „LNK biletenes", mis ilmub juba kümnendat korda. Bülletään on paljundanud m.h. materjali läänest esimese Läti vabariigi aastapäeva kohta 18. novembril 1918. Seal kirjeldatakse ka küüditamisi aastal 1941.

Ajakiri sisaldab ka kolm deklaratsiooni:

üks, mis saadeti Madriidi konverentsile

teine Riia üliõpilastelt samale konverentsile

kolmas on Läti Iseseisvuse Liikumise deklaratsioon.

Läti Iseseisvuse Liikumine ütleb oma deklaratsioonis muuseas:

„Läti Iseseisvuse Liikumine tahab koondada kõiki lätlasi, kes, olles teadlikud meie kodumaa tragöödiast, soovivad võidelda selle vabaduse eest humanitaarsete meetoditega.

Igaüks, kes on midagi ette võtnud või tahab midagi teha võib ennast lugeda Läti Iseseisvuse Liikumise liikmeks.

Läti Iseseisvuse Liikumise peamine eesmärk on selle laia liikumise koondamine ja koordineerimine, nii et see saaks levitada oma informatsiooni üle kogu maa ja kutsuda üles eriüritustele teatud aegadel.

Läti lätlastele — lätlased Lätile. Kopeeri seda bülletääni — levita!

EPL